

A large, stylized number '2' is the central graphic element. It is composed of several overlapping, semi-transparent shapes in shades of grey and olive green. The top part of the '2' is a light grey curve, while the bottom part is a darker grey curve. A vertical stem is formed by overlapping rectangular and trapezoidal shapes in various shades of grey and olive green. The overall effect is a layered, geometric design.

Jaarverslag

Hof van Discipline & Raden van Discipline

Jaarverslag 2017

Hof van Discipline & Raden van Discipline

Inhoud

Jaarverslag 2017 > Inhoud

1.	Voorwoord en inleiding	5
2.	Over tuchtrechter en tuchtrecht	11
2.1	Algemeen	11
2.2	De tuchtcolleges	13
2.3	Samenstelling van de tuchtcolleges	13
2.4	Wie kan klagen?	14
2.5	Over wie kan worden geklaagd?	14
2.6	Waarover kan worden geklaagd?	15
2.7	Waar moet een klacht worden ingediend?	15
2.8	Instructie door de deken	15
2.9	Voorzittersbeslissing	16
2.10	Behandeling ter zitting	16
2.11	Openbaarheid	16
2.12	Hoger beroep	17
2.13	Maatregelen	17
2.14	Griffierecht en kostenveroordeling	18
2.15	Publicatie van beslissingen	18
2.16	Bijzondere procedures	19
2.17	Nadere informatie	21

3.	Jaarcijfers 2017	23
3.1	Raden van Discipline	23
3.1.1	Aantal advocaten per raad van discipline	23
3.1.2	Aantal zaken	24
3.1.3	Inhoud beslissingen	25
3.1.4	Aard van de gegronde klachten	30
3.2	Hof van Discipline	31
3.2.1	Aantal zaken	31
3.2.2	Herkomst hoger beroepszaken per Raad van Discipline	32
3.2.3	Inhoud beslissingen	32
3.2.4	Aard gegronde klachten	34
3.2.5	Bekrachtiging en vernietiging	35
3.2.6	Dekenbezwaren	36
3.2.7	Klachten tegen dekens	36
3.2.8	Beklagzaken	36
4.	Schorsingen en schrappingen	39
4.1	Onvoorwaardelijke schorsingen	39
4.2	Schrappingen	46
5.	Samenstelling colleges in 2017	51
	Hof van Discipline	51
	Raad van Discipline Amsterdam	53
	Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden	54
	Raad van Discipline Den Haag	56
	Raad van discipline 's-Hertogenbosch	57
6.	Links en informatie	59

Voorwoord en inleiding

Jaarverslag 2017 > Voor

5

De tuchtcolleges voor de advocatuur (het hof en de vier raden van discipline) beoordelen in hoofdzaak ingekomen klachten en bezwaren over advocaten aan de hand van de betamelijkheidsnorm genoemd in artikel 46 Advocatenwet en de kernwaarden: onafhankelijkheid, partijdigheid, deskundigheid, integriteit en vertrouwelijkheid (artikel 10a Advocatenwet). Op deze wijze dragen de tuchtcolleges bij aan de bewaking van de kwaliteit van de beroepsuitoefening. Het aantal ingekomen zaken is ondanks de invoering van griffierechten gestegen in 2017. Bij het hof kwamen 357 nieuwe zaken binnen en bij de raden 1020 zaken (ten opzichte van 337 respectievelijk 998 zaken in 2016). Dit terwijl de werkvoorraad eind 2017 op een vergelijkbaar niveau was. De gemiddelde doorlooptijd van een zaak is bij de raden in de afgelopen jaren zes jaren gestaag omlaag gegaan van acht naar vijf maanden. De gemiddelde doorlooptijd van een zaak bij het hof bedraagt al langere tijd gemiddeld zes maanden. Een verdere verkorting van de doorlooptijden is met behoud van alle zorgvuldigheid in het besluitvormingsproces niet realistisch. Wanneer de gemiddelde duur van een tuchtprocedure in twee instanties nog geen jaar bedraagt, is dat aanvaardbaar.

De tuchtcolleges worden vanaf juli 2015 ondersteund door gemotiveerde medewerkers vanuit de Stichting Ondersteuning Tuchtcolleges Advocatuur (SOTA). Dit leidt tot verdergaande uniformering van de werkprocessen en professionalisering.

Zo bezien lijkt het tuchtrecht voor de advocatuur een rustig bezit dat bij de tuchtcolleges in goede handen is.

Het tuchtrecht voor de advocatuur is echter geen rustig bezit wanneer het in een breder kader wordt gezien. In dit verband kunnen vijf ontwikkelingen worden genoemd.

1. Doorberekening van kosten

Het krachtenveld om de tuchtcolleges heen is door de Wet Doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen (Wet van 7 december 2016) ingrijpend veranderd. In deze wet wordt de financiële verantwoordelijkheid voor de handhaving en het bevorderen van de kwaliteit van de beroepsuitoefening neergelegd bij de beroepsgroepen zelf. De kosten komen voor advocaten ten laste van de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA); net zoals de kosten voor notarissen voor rekening van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en die voor gerechtsdeurwaarders voor rekening van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) komen.

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) is verantwoordelijk voor het tuchtrechtelijk systeem. Voordat het ministerie de begrotingen van de tuchtcolleges vaststelt wordt eerst de zienswijze van de beroepsgroep gevraagd. Dit betekent dat de begrotingen kritischer worden beoordeeld. Dat is op zichzelf begrijpelijk, omdat de beroepsgroep aan eigen leden uitleg moet geven over de jaarlijkse bijdrage, waaronder de kosten voor het tuchtrecht.

Het hof en de raden willen daarom komen tot een uniforme begrotings-systematiek die ook aansluit op de begroting van de SOTA. Aan de hand van deze drie begrotingen kan integraal inzichtelijk worden gemaakt waaraan de gevraagde middelen zullen worden besteed. De te maken kosten zien uiteraard in de eerste plaats op de afdoening van zaken ter zitting, maar daarnaast ook op de verdere verhoging van de kwaliteit en professionaliteit van het werk van het hof en de raden.

Ook de doorberekening van proceskosten aan de beklagde advocaat als een klacht gegrond is verklaard en een maatregel is opgelegd, is een betrekkelijk nieuw fenomeen. Het hof en de raden hadden op 4 april 2016 al een gezamenlijke tijdelijke richtlijn kostenveroordeling gepubliceerd. Inmiddels is deze richtlijn naar aanleiding van de hiervoor genoemde wetswijziging per 1 januari 2018 vervangen door een nieuwe richtlijn, gepubliceerd op

1 maart 2018. Uitgangspunt is nog steeds, conform de bedoeling van de wetgever, dat “de vervuiler” betaalt. Bij de bepaling van de hoogte van de forfaitaire bedragen is rekening gehouden met de gemiddelde kostprijs voor de Staat per zaak, de samenhang met de kosten van de beroepsgroep en de maatschappelijke aanvaardbaarheid daarvan.

2. Professionalisering toezicht door dekens

Een tweede ontwikkeling is de verscherping van het toezicht. Dekens hebben vanaf 1 januari 2015 een actievere rol gekregen en die rol begint bij de tuchtcolleges zichtbaar te worden. Mede door de aanjagende rol van het college van toezicht op de advocatuur en het structurele overleg in het kader van het dekenberaad zien de tuchtcolleges dat lokale dekens (pro) actiever, beleidsmatiger en daarmee ook professioneler invulling geven aan hun rol. Te denken valt aan het houden van kantoorbezoeken van advocatenkantoren aan de hand van dezelfde vragenlijsten en financiële kengetallen, risico gestuurd toezicht met extra aandacht voor financiële integriteit (met daarbij de ondersteuning van de unit Financieel Toezicht Advocatuur en het kenniscentrum Wwft) en kwaliteit van de dienstverlening.

Ook op het vlak van de automatisering zijn binnen de lokale orden stappen gezet, waaronder een volledig nieuw automatiseringssysteem dat begin 2018 operationeel is.

De tuchtcolleges zien de effecten van deze professionaliseringslag.

Tendensen zijn:

- er zijn meer dekenbezwaren;
- de zaakzwaarte is toegenomen;
- er zijn meer tussenuitspraken gedaan om nader onderzoek te (laten) doen, zoals het gelasten van getuigenverhoor of deskundigenbericht en terug verwijzing naar de deken ter beantwoording van onderzoeksvragen
- er zijn meer spoedvoorzieningen door dekens gevraagd.

Ook het hof en de raden werken aan het verder vergroten van de kwaliteit en de professionaliteit.

De tuchtcolleges zullen daarom een gezamenlijke agenda samenstellen ter bevordering van de kwaliteit, zoals kennissystemen, kennisuitwisseling tussen 1^e en 2^e lijn, uniformering van werkprocessen, externe communicatie, permanente educatie en personeelsbeleid waaronder werving en selectie. Ook op het vlak van automatisering moeten nog grote stappen worden gezet, waarbij de aansluiting tussen het automatiseringssysteem van de raden van discipline en hun ketenpartners (lokale orden en NOvA) gewaarborgd dient te worden. In 2017 is al voorzichtig een begin gemaakt met het volledig digitaliseren van zittingen. Deze pilot zal in 2018 worden voortgezet.

3. Toegenomen belangstelling voor het tuchtrecht

In het tuchtrecht is een derde ontwikkeling te bespeuren, namelijk de toenemende belangstelling voor het tuchtrecht, waarbij het tuchtrecht van de verschillende beroepsgroepen steeds meer in vergelijkende zin worden beoordeeld. In dit verband kan het nieuwe tijdschrift Tuchtrecht worden genoemd en de oprichting van een specialisatievereniging die zich toelegt op het tuchtrecht. Deze ontwikkeling maakt dat het van belang is ook samenwerking te zoeken met andere tuchtcolleges om het tuchtrecht in bredere zin te beschouwen. Afhankelijk van de zaak worden strafrechtelijke (denk aan het legaliteitsbeginsel), civielrechtelijke (bijvoorbeeld bewijsrecht) en bestuursrechtelijke (deken als toezichthouder) noties in tuchtrechtelijke beslissingen geïncorporeerd. Verdieping van de kennis en toepassing van deze noties voor het tuchtrecht kan tot kwaliteitsverbetering leiden. Procesrecht waarin het bijzondere karakter van tuchtrecht op een afgewogen wijze tot uitdrukking komt, zou de wettelijke tuchtcolleges verder kunnen helpen, waarbij natuurlijk rekening gehouden moet worden met onderlinge verschillen, waaronder: rol van de deken (bij de advocatuur), Bureau financieel toezicht (bij het notariaat) en Inspectie (bij de gezondheidszorg).

Het hof wil het initiatief nemen samen met de andere wettelijke appel-tuchtcolleges onder meer hierover van gedachten te wisselen en heeft het ministerie van J&V gevraagd hierin een stimulerende en faciliterende rol te vervullen.

4. Toegenomen klaagcultuur

De vierde ontwikkeling is de toegenomen klaagcultuur en de noodzaak voor tuchtcolleges om een schifting te maken aan welke zaken wel en aan welke zaken geen tijd meer wordt besteed.

De toegenomen klaagcultuur is in de jaarcijfers van het Hof van Discipline terug te zien in de toename van het aantal wrakingsverzoeken, klachten over deken en daarmee samenhangende verzoeken om klachten naar een andere deken te verwijzen en herzieningsverzoeken.

Het fenomeen “veel-klagers” leidt ertoe dat er zoveel tijd aan de behandeling van kansloze klachten of berichten met niet zaakgerichte algemene beschouwingen besteed wordt, dat aan de eigenlijke taak van de tuchtcolleges - het kwalitatief op hoog niveau afdoen van relevante klachten - niet meer toegekomen dreigt te worden. Deze ontwikkeling wordt door de tuchtcolleges steeds meer als ontwrichtend ervaren. Het hof heeft hierin al enkele resolute stappen gezet door in een uitgebreid gemotiveerde brief aan te geven dat verdere communicatie met een “veel-klager” wordt beëindigd (en geen verwijzing naar een andere deken volgt).

5. Signalering college van toezicht op de advocatuur

De tuchtcolleges hebben kennis genomen van de opmerking in het jaarverslag van het college van toezicht op de advocatuur waarin dit college meent te zien dat in de tuchtrechtspraak advocaten met een historie van recidive er toch met een milde maatregel van af komen. De uitkomst van de aanpak van recidive vindt het college onbevredigend in het licht van de bescherming van de rechtzoekende. Uit het werkplan 2018 blijkt dat het college een speerpunt maakt van omgang met recidive.

In 2017 heeft het hof een onderzoeksopdracht uitgezet aan de Universiteit van Utrecht naar de kwaliteit van de motivering bij de oplegging van zwaardere maatregelen (schorsing en schrapping). In 2017 is een inventarisatie gemaakt van alle beslissingen van het hof in de afgelopen vijf jaar, waarin een dergelijke maatregel is opgelegd. Deze inventarisatie zal leiden tot een nadere analyse met als doel te komen tot oriëntatiepunten bij het opleggen van zwaardere maatregelen. Langs deze weg verwachten de tuchtcolleges aan partijen en de samenleving op een meer transparante wijze uit te leggen waarom de opgelegde maatregel passend en geboden is.

Waar het gaat om het aspect recidive zijn de tuchtcolleges afhankelijk van de antecedentenoverzichten zoals deze door de beroepsgroep worden bijgehouden en beschikbaar worden gesteld. In het kader van de motivering van de op te leggen maatregel is het van groot belang dat de tuchtcolleges kunnen vertrouwen op de juistheid van de door de beroepsgroep aan te leveren gegevens over recidive.

6. Tot slot

De tuchtcolleges kunnen met voldoening terugkijken op 2017. Zij zijn er ook van doordrongen dat er nog grote uitdagingen liggen waarop de tuchtcolleges antwoorden moeten geven. Als de tuchtcolleges daartoe voldoende worden gefaciliteerd, gaan zij die uitdagingen graag aan.

Tjeerd Zuidema

voorzitter hof van discipline

Over tuchtrechter en tuchtrecht

Jaarverslag 2017 > Orde

11

2.1 Algemeen

Wat te doen bij klachten over een advocaat?

Wie een klacht heeft over de eigen advocaat kan de klacht eerst met zijn advocaat en, als men er samen niet uitkomt, met diens klachtenfunctionaris bespreken. Informatie hierover is te vinden in de kantoorklachtenregeling die iedere advocaat moet hebben en publiceren. Leidt dit niet tot een oplossing, dan zijn er verschillende mogelijkheden. In sommige gevallen is men bij de deken en raad van discipline (de tuchtrechtelijke weg) aan het juiste adres, soms is bij de [Geschillencommissie Advocatuur](#) of de gewone [civiele rechter](#) meer te bereiken.

De [deken](#) van de plaatselijke orde van advocaten vervult een zogenaamde loketfunctie bij klachten over advocaten. Volgens de wet informeert de deken eenieder over de mogelijkheid tot klacht- en geschillenbeslechting en de mogelijkheid voor partijen om zich tot de rechter te wenden. Zo nodig verwijst de deken door naar andere instanties. Dat geldt dus ook als de klacht niet gaat over de eigen advocaat, maar bijvoorbeeld over de advocaat van de wederpartij. Informatie vindt u ook op de [website](#) van de Nederlandse Orde van Advocaten, de landelijke beroepsorganisatie.

Voor tuchtrechtelijke klachten geldt het volgende.

Wettelijke grondslag

Anders dan het verenigingstuchtrecht van bijvoorbeeld makelaars, maar evenals het tuchtrecht voor bijvoorbeeld notarissen, medici en accountants, is het advocatentuchtrecht bij wet geregeld. [Artikel 46 van de Advocatenwet](#) luidt als volgt :

De advocaten zijn aan tuchtrechtspraak onderworpen ter zake van enig handelen of nalaten in strijd met de zorg die zij als advocaat behoren te betrachten ten opzichte van degenen wier belangen zij als zodanig behartigen of behoren te behartigen, ter zake van inbreuken op het bepaalde bij of krachtens deze wet en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme, de verordeningen van de Nederlandse orde en ter zake van enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt. Deze tuchtrechtspraak wordt uitgeoefend in eerste aanleg door de raden van discipline en in hoger beroep, tevens in hoogste ressort, door het hof van discipline..

In [artikel 46 en de artikelen die daarop volgen](#) is de organisatie van de tuchtrechtspraak en de procedure geregeld.

Onpartijdig en onafhankelijk

De tuchtrechtspraak over advocaten wordt uitgeoefend door onafhankelijke rechtsprekende colleges: in eerste aanleg door de raden van discipline en in hoger beroep, tevens laatste instantie, door het Hof van Discipline.

De tuchtcolleges zijn geen onderdeel van de Orde van Advocaten; zij oordelen onafhankelijk en onpartijdig. De onpartijdigheid en rechterlijke professionaliteit worden extra gewaarborgd doordat er rechters in de colleges zitten; in hoger beroep zijn de rechters in de meerderheid. Evenals in bijvoorbeeld de tuchtcolleges voor medici, accountants en notarissen, zijn daarnaast beroepsgenoten onontbeerlijk voor de specifieke kennis en ervaring met betrekking tot het vak. Daarom zitten er ook advocaten in Hof en raden van discipline (zie ook par. 2.3).

Het publieke belang en het belang van de beroepsgroep

Toezicht en tuchtrecht zijn middelen om de kwaliteit van de advocatuur te bevorderen en te waarborgen. De tuchtrechtspraak is het sluitstuk van het toezicht dat door de lokale deken, de voorzitters van de elf plaatselijke orden van advocaten, wordt uitgeoefend. Op dat toezicht wordt weer zogenaamd 'systeemtoezicht' uitgeoefend door het [College van Toezicht](#). Dat bestaat uit één advocaat (de landelijke deken) en twee niet-advocaten. Een goede kwaliteit is in het belang van de beroepsgroep en in het belang van het publiek. De cliënt, maar bijvoorbeeld ook de rechter, moet erop kunnen vertrouwen dat een advocaat zijn werk goed en integer doet.

Wijzigingen Advocatenwet

Met ingang van 1 januari 2015 is de Advocatenwet ingrijpend gewijzigd. Nadien zijn enkele kleinere wijzigingen in de Advocatenwet van kracht geworden. Tenzij anders vermeld wordt in dit jaarverslag met 'Advocatenwet' bedoeld: de Advocatenwet zoals die luidde tot 1 januari 2018.

2.2 De tuchtcolleges

In Nederland zijn vier **raden van discipline**. De werkgebieden van de vier raden komen overeen met de ressorten van de vier gerechtshoven, te weten Amsterdam, Arnhem-Leeuwarden, Den Haag en 's-Hertogenbosch. Zaken in hoger beroep worden behandeld door het **Hof van Discipline**. Het werkgebied van het hof bestrijkt heel Nederland. De raden van discipline oordelen over tuchtklachten in eerste aanleg en het Hof van Discipline oordeelt in hoger beroep, tevens laatste instantie. Naast tuchtklachten behandelen de tuchtcolleges ook enkele verwante zaken, zoals dekenverzoeken om ordemaatregelen tegen advocaten (artikel 60b Advocatenwet) en beklagzaken op grond van artikelen 5 en 13 Advocatenwet. Zie ook par. 2.16.

2.3 Samenstelling van de tuchtcolleges

Elke raad van discipline bestaat uit een voorzitter, plaatsvervangend voorzitters en (plaatsvervangend) leden-advocaten. De (plaatsvervangend) voorzitters zijn rechter; zij worden bij ministerieel besluit benoemd uit de leden van de rechterlijke macht met rechtspraak belast. De (plaatsvervangend) leden-advocaten worden gekozen door het College van Afgevaardigden, een besluitvormend orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten waarin alle plaatselijke advocatenordes zijn vertegenwoordigd.

Op zitting wordt een zaak behandeld door een kamer van de raad. Voor de zitting worden partijen uitgenodigd. De kamer wordt voorgezeten door de voorzitter of door één van de plaatsvervangend voorzitters. Van de kamer maken daarnaast twee of vier (plaatsvervangend) leden-advocaten deel uit.

Het Hof van Discipline bestaat uit een voorzitter, plaatsvervangend voorzitters, andere (plaatsvervangend) kroonleden en uit (plaatsvervangend) leden-advocaten. De (plaatsvervangend) voorzitters en kroonleden zijn rechter; zij worden bij koninklijk besluit benoemd uit de leden van de rechterlijke macht met rechtspraak belast. De leden-advocaten worden gekozen door het College van Afgevaardigden. Op zitting wordt het hoger beroep behandeld door een kamer van het hof. De kamer wordt voorgezeten

door de voorzitter of één van de plaatsvervangend voorzitters. Van de kamer maken daarnaast een of twee kroonleden en een of twee leden-advocaten deel uit.

Zowel de raden als het Hof van Discipline worden bijgestaan door griffiers. Deze worden door de tuchtcolleges benoemd en maken daarvan geen deel uit.

2.4 Wie kan klagen?

Een klacht kan door een belanghebbende worden ingediend (zie par. 2.7 voor het hoe en waar). Dat kan een cliënt zijn of een wederpartij of een derde die meent dat de norm uit [artikel 46 Advocatenwet](#) jegens hem is geschonden. Een klager kan klagen over handelen waardoor zij/hij (hierna aangeduid als: hij) rechtstreeks in zijn belang is getroffen. Over zaken met een algemeen belang kan de deken van de plaatselijke orde van advocaten klagen; hij dient dan een zogeheten dekenbezwaar in bij de raad van discipline. De landelijk deken kan niet klagen bij de raad van discipline, maar wel in hoger beroep gaan tegen een uitspraak van een raad waar hij het om redenen van algemeen belang niet mee eens is.

Tenzij anders vermeld wordt in dit jaarverslag met 'deken' de lokale deken bedoeld.

2.5 Over wie kan worden geklaagd?

Klachten moeten zich richten tegen individuele advocaten (onder wie advocaat-stagiaires). Als een klager niet goed kan duiden wie de aan te spreken advocaat is, kan de deken die vraag in zijn onderzoek betrekken. In uitzonderingsgevallen kan de klacht ook gericht worden tegen een kantoor of een maatschap. Het tuchtcollege is echter niet bevoegd om te oordelen over een niet-advocaat die bij een advocatenkantoor werkzaam is. Het tuchtrecht is van toepassing op in Nederland ingeschreven advocaten en onder voorwaarden op andere Europese advocaten. Tegen een ex-advocaat kan ook worden geklaagd, voor zover het gedragingen betreft uit de tijd dat hij nog advocaat was (en de klaagtermijn van in beginsel drie jaar nog niet is verlopen).

2.6 Waarover kan worden geklaagd?

De tuchtrechter toetst aan de norm die is neergelegd in [artikel 46 Advocatenwet](#). Zie par. 2.1.

Het handelen dat wordt getoetst aan die norm betreft ten eerste de belangenbehartiging. De norm is de zorg die ten opzichte van de cliënt in acht genomen moet worden. Ten tweede moet een advocaat de Advocatenwet, de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en lagere regelingen waaronder de verordeningen van de Nederlandse Orde van Advocaten naleven. Tot slot moet hij/zij (hierna aangeduid als: hij) zich gedragen zoals een behoorlijk advocaat betaamt. Bij de invulling van de norm van artikel 46 Advocatenwet dienen ook onder meer de gedragsregels als richtlijn. De Nederlandse Orde van Advocaten heeft op 22 februari 2018 de gedragsregels herzien. Voor gedragingen van advocaten tot die datum blijven de [Gedragsregels 1992](#) het richtsnoer.

2.7 Waar moet een klacht worden ingediend?

Een klacht over een advocaat moet – in beginsel binnen drie jaar - schriftelijk worden ingediend bij de wettelijk toezichthouder: de [deken](#) van de orde van advocaten in het arrondissement waar de advocaat kantoor houdt.

Nederland is ingedeeld in elf arrondissementen. Een advocaat is op grond van de Advocatenwet lid van de Nederlandse Orde van Advocaten en van de orde van advocaten van het arrondissement waarin hij kantoor houdt.

De orde van advocaten in het arrondissement kent een bestuur, de raad van de orde, voorgezeten door de lokale deken.

2.8 Instructie door de deken

De lokale deken moet volgens de wet elke bij hem ingediende klacht onderzoeken. Ook als de klager vraagt om directe doorzending naar de raad van discipline, moet de deken de klacht eerst onderzoeken (artikel 46c leden 2 en 3 Advocatenwet). Tijdens dat onderzoek zal de deken ook de beklagde advocaat in de gelegenheid stellen zijn standpunt naar voren te brengen. Een advocaat is verplicht de deken de gevraagde inlichtingen te verstrekken.

De deken onderzoekt de klacht en kan trachten te bemiddelen. Als de klacht daarmee niet is opgelost en de klager na het dekenonderzoek wil dat de zaak wordt doorgeleid naar de raad van discipline, moet de deken dit doen (nadat de klager € 50 griffierecht heeft betaald), zo bepaalt de wet.

Wanneer het een klacht tegen een deken betreft, wijst de voorzitter van het Hof van Discipline een deken in een ander ressort aan om de klacht te onderzoeken. In het geval dat de klacht vervolgens wordt doorgezonden naar een raad van discipline, is dat de raad van discipline in dat andere ressort.

Volgens het Jaarverslag van het Dekenberg zijn in 2017 bij de dekenen 2245 klachten (inclusief dekenbezwaren) geregistreerd. Een minderheid van de bij de dekenen geregistreerde klachten gaat door naar een raad van discipline. Verdere informatie over de klachtbehandeling door de dekenen in 2017 vindt u in het [Jaarverslag van het Dekenberg](#).

2.9 Voorzittersbeslissing

In sommige gevallen kan de voorzitter van de raad van discipline een klacht nadat deze is ontvangen van de deken, zelf zonder zitting schriftelijk afdoen. Dat kan bijvoorbeeld als de klacht naar het oordeel van de voorzitter kennelijk ongegrond, kennelijk niet-ontvankelijk of van onvoldoende gewicht is. Als de klager het met deze beslissing niet eens is, kan hij daartegen in verzet komen. Het verzet wordt door een meervoudige kamer van de raad op zitting behandeld. Als de raad van oordeel is dat het verzet gegrond is, wordt de klacht inhoudelijk in behandeling genomen. Tegen een beslissing tot afwijzing van het verzet staat geen hoger beroep open.

2.10 Behandeling ter zitting

Als de klacht niet met een voorzittersbeslissing is afgedaan, worden partijen opgeroepen voor een behandeling ter zitting. Zij kunnen zich bij de behandeling door iemand laten bijstaan. Het is niet noodzakelijk dat die persoon een advocaat is.

2.11 Openbaarheid

De zittingen van raad en Hof van Discipline zijn in beginsel openbaar. Zaken op grond van artikel 60b en volgende van de Advocatenwet (zie par. 2.16) vormen een uitzondering: deze worden in principe behandeld met gesloten deuren.

2.12 Hoger beroep

Tegen de beslissingen van de raad kan in de door de wet bepaalde gevallen door partijen of de deken binnen dertig dagen hoger beroep worden ingesteld bij het Hof van Discipline. Ook de algemeen (landelijk) deken van de Nederlandse Orde van Advocaten kan hoger beroep instellen; hij/zij doet dat alleen in bijzondere gevallen. Het Hof van Discipline beslist op de klachtonderdelen die in hoger beroep aan de orde komen. Het hof beslist in hoogste en laatste instantie. Cassatie van een uitspraak van het hof is dus niet mogelijk.

Net als in eerste aanleg kan de voorzitter van het hof kennelijk niet-ontvankelijke of kennelijk ongegronde beroepen schriftelijk afwijzen. Tegen een dergelijke beslissing staat verzet open, dat door een meervoudige kamer van het hof op een zitting wordt behandeld.

2.13 Maatregelen

Als de raad of het hof in hoger beroep een klacht gegrond verklaart, kan aan de verweerder een maatregel worden opgelegd. Mogelijke maatregelen zijn:

- waarschuwing
- berisping
- geldboete
- schorsing voor maximaal een jaar
- schrapping van het tableau

De tuchtrechtelijke geldboete staat sinds 1 januari 2015 in de Advocatenwet. Anders dan de vier andere maatregelen kan de geldboete ook gelijktijdig met een andere maatregel worden opgelegd. Het geld gaat naar de Staat. Deze tuchtrechtelijke boete moet overigens worden onderscheiden van de bestuursrechtelijke boete, die de deken op grond van het nieuwe artikel 45g Advocatenwet in bepaalde gevallen kan opleggen.

Schorsing betekent dat de advocaat tijdelijk niet meer mag werken als advocaat, maar dat hij nog wel op het zogeheten tableau (het advocatenregister) blijft staan. Een schorsing kan zowel onvoorwaardelijk als voorwaardelijk worden opgelegd en kan variëren in duur van een week tot maximaal een jaar. Aan een voorwaardelijke schorsing kunnen algemene en/of bijzondere voorwaarden worden verbonden en een proeftijd van ten hoogste twee jaar. Als een advocaat niet aan een opgelegde voorwaarde voldoet, kan de raad de voorwaardelijke maatregel omzetten in een onvoorwaardelijke. Een onherroepelijk onvoorwaardelijk geschorste advocaat mag gedurende de schorsing de titel van advocaat niet voeren en de praktijk niet uitoefenen. Hij mag ook niet optreden in procedures waarbij de bijstand van een advocaat niet verplicht is.

Schrapping heeft dezelfde gevolgen als schorsing, maar is in beginsel niet tijdelijk maar voor altijd. In theorie kan ook een geschrapte advocaat, net als andere juristen die voldoen aan bepaalde wettelijke voorwaarden, weer om inschrijving op het tableau vragen, maar dat zal na een tuchtrechtelijke schrapping zelden goed gevonden worden door de plaatselijke orde van advocaten (artikel 4 Advocatenwet).

De tuchtrechter kan verder als bijkomende maatregel bij een berisping, boete, schorsing of schrapping bepalen dat de uitspraak met vermelding van de naam van de advocaat openbaar moet worden gemaakt (artikel 48 lid 5 Advocatenwet).

Daarnaast kan het tuchtcollege in de beslissing, op verzoek van de klager of uit zichzelf ("ambtshalve"), uitspreken dat de beklaagde advocaat jegens de klager niet de zorgvuldigheid heeft betracht die bij een behoorlijke rechtshulpverlening betaamt (artikel 48 lid 9 (was: 10) Advocatenwet).

De maatregelen worden pas van kracht als de beslissing waarin de maatregel is opgelegd onherroepelijk is geworden. Een beslissing van een raad van discipline is onherroepelijk als ofwel het Hof van Discipline deze heeft bekrachtigd, ofwel niet binnen dertig dagen hoger beroep is ingesteld, ofwel een ingesteld hoger beroep wordt ingetrokken.

2.14 Griffierecht en kostenveroordeling

Als de klacht geheel of gedeeltelijk gegrond wordt verklaard, moet de betrokken advocaat volgens de wet het door de klager betaalde griffierecht van € 50 aan hem vergoeden.

Daarnaast kunnen zowel raad als Hof van Discipline een kostenveroordeling uitspreken. Dat kan volgens de wet als de klacht gegrond is verklaard en een maatregel is opgelegd. De uitgangspunten die de tuchtrechters hanteren bij de toepassing van de kostenveroordeling in de praktijk hebben zij gepubliceerd in [richtlijnen](#).

2.15 Publicatie van beslissingen

De uitspraken van de raden en het hof worden geanonimiseerd gepubliceerd op www.tuchtrecht.nl. Deze geanonimiseerde publicatie moet worden onderscheiden van de in par. 2.13 genoemde bijkomende maatregel van openbaarmaking met naamsvermelding.

Daarnaast moet de Nederlandse Orde van Advocaten sinds 2015 onherroepelijke schorsingen en schrappingen met vermelding van de naam van de advocaat publiceren in het advocatenregister, het openbare gedeelte van het zogenaamde ‘**tableau**’ (artikel 8a Advocatenwet 2015). De schorsingen blijven daarin tien jaar voor eenieder zichtbaar, tenzij de tuchtrechter in de schorsingsbeslissing de inzagetermijn op grond van artikel 8a lid 3 Advocatenwet heeft verkort. Geschrapte advocaten zijn niet meer vindbaar op het tableau. Let op: Het gaat hier alleen om schorsingen en schrappingen op klachten die na 1 januari 2015 zijn ingediend. Dus ook als er op het tableau “Geen tuchtrechtelijke beslissingen voor deze advocaat” staat, kunnen er aan de betreffende advocaat wel eerder maatregelen zijn opgelegd.

Verder publiceert de Nederlandse Orde van Advocaten op grond van artikel 8b Advocatenwet een **lijst** met de namen van onherroepelijk onvoorwaardelijk geschorste en geschrapte advocaten. Ook hierbij gaat het alleen om schorsingen en schrappingen op klachten die na 1 januari 2015 zijn ingediend.

2.16 Bijzondere procedures

Naast de gewone klachtprocedure kunnen bij de tuchtcolleges ook onder meer de volgende bijzondere procedures worden gevoerd. De artikelnummers verwijzen naar de Advocatenwet.

Spoedshalve schorsing (artikel 60ab en volgende)

De artikel 60ab-procedure is een spoedvoorziening, een soort kort geding in tuchtzaken. Op grond van artikel 60ab kan de lokale deken aan de raad van discipline vragen om een advocaat onmiddellijk te schorsen of een voorlopige voorziening te treffen. Het gaat om uitzonderlijke gevallen die om direct ingrijpen vragen en waarin niet gewacht kan worden tot de gewone ‘bodem’-tuchtprocedure is doorlopen. Volgens de wet moet een ernstig vermoeden zijn gerezen van een handelen of nalaten waardoor een in artikel 46 beschermd belang ernstig is of dreigt te worden geschaad. Een schorsing of voorlopige voorziening op grond van artikel 60ab gaat direct in; tegen deze beslissing staat hoger beroep bij het Hof van Discipline open, maar dit schorst niet de werking van de beslissing. Na de spoedbeslissing moet de deken binnen een redelijke termijn, doorgaans zes weken, de bodemzaak (dat wil zeggen de gewone tuchtprocedure) aanhangig maken bij de raad van discipline. Dat hoeft alleen niet als het om een beslissing op grond van het tweede lid van artikel 60ab gaat; die beslissing geldt zolang de advocaat is gedetineerd.

Onbehoorlijke praktijkuitoefening (artikel 60b en volgende)

De artikel 60b-procedure is geen echt tuchtrecht, het gaat hier om een praktische ordemaatregel. Als een advocaat er tijdelijk of blijvend geen blijk van geeft zijn praktijk behoorlijk uit te kunnen oefenen, kan de deken op grond van artikel 60b de raad van discipline vragen om schorsing voor onbepaalde tijd en/of een voorziening. Gedacht kan worden aan langdurige ziekte van de advocaat of andere oorzaken voor het niet op orde zijn van de praktijk. Tegen deze beslissing staat hoger beroep bij het Hof van Discipline open, maar dit schorst niet de werking van de beslissing. De deken kan ook eerst de voorzitter van de raad verzoeken om een onderzoek in te laten stellen naar de toestand van de praktijk van de advocaat (artikel 60c). Deze procedures zijn in beginsel niet openbaar.

Weigering inschrijving advocaat (artikel 5)

Een jurist die aan de wettelijke voorwaarden voldoet kan een verzoek indienen tot inschrijving als advocaat. Als de raad van de plaatselijke orde van advocaten weigert het verzoek in behandeling te nemen, kan de klager beklag doen bij het Hof van Discipline.

Bijzondere schrapping kort na beëdiging (artikel 9)

De raad van de plaatselijke orde van advocaten kan een advocaat in het eerste jaar na zijn beëdiging in bepaalde uitzonderlijke gevallen schrappen. Dat kan bijvoorbeeld als de advocaat vóór zijn beëdiging zaken voor de raad heeft verzwegen die zo ernstig zijn dat de advocaat, als ze bekend waren geweest, niet tot de beëdiging zou zijn toegelaten. Tegen de schrappingsbeslissing kan de advocaat in beroep bij het Hof van Discipline.

Weigering aanwijzing advocaat (artikel 13)

Als een rechtzoekende zelf geen advocaat kan vinden in een zaak waarin een advocaat nodig is, kan hij op grond van artikel 13 de deken vragen hem een advocaat aan te wijzen. Op een dergelijk verzoek beslist de deken van de orde van advocaten in het arrondissement waar de rechtszaak gaat plaatsvinden. Als de deken het verzoek afwijst, kan de rechtzoekende beklag doen bij het Hof van Discipline. Het hof beoordeelt of de deken in redelijkheid tot zijn besluit heeft kunnen komen.

2.17 Nadere informatie

Nadere informatie is te vinden op:

www.raadvandiscipline.nl

www.hofvandiscipline.nl

www.advocatenorde.nl

Uitspraken, geanonimiseerd:

www.tuchtrecht.nl

Jaarcijfers 2017

3.1 Raden van Discipline

3.1.1 Aantal advocaten per raad van discipline

Uit onderstaande tabel blijkt hoe de 17.498 Nederlandse advocaten verdeeld zijn over de werkgebieden van de verschillende raden van discipline. De werkgebieden van de raden van discipline komen overeen met de ressorten van de gerechtshoven (zie ook par. 2.2).

Ressort	aantal advocaten per 1 januari 2017
Amsterdam	6184
Arnhem-Leeuwarden	4504
Den Haag	3907
's-Hertogenbosch	2903
Totaal	17.498

Elk ressort bestaat weer uit een aantal arrondissementen, waarvan de grenzen samenvallen met de grenzen van de lokale orden van advocaten. De advocaten waren als volgt verdeeld over de arrondissementen.

Arrondissement	advocaten		ressort
Amsterdam	5324		
Noord-Holland	860	+	
		6184	Amsterdam
Midden-Nederland	1859		
Noord-Nederland	799		
Gelderland	1186		
Overijssel	660	+	
		4504	Arnhem-Leeuwarden
Den Haag	1916		
Rotterdam	1991	+	
		3907	Den Haag
Limburg	791		
Oost-Brabant	1164		
Zeeland-West-Brabant	948	+	
		2903	's-Hertogenbosch
Totaal		17.498	

(bron: Jaarverslag Nederlandse Orde van Advocaten 2016)

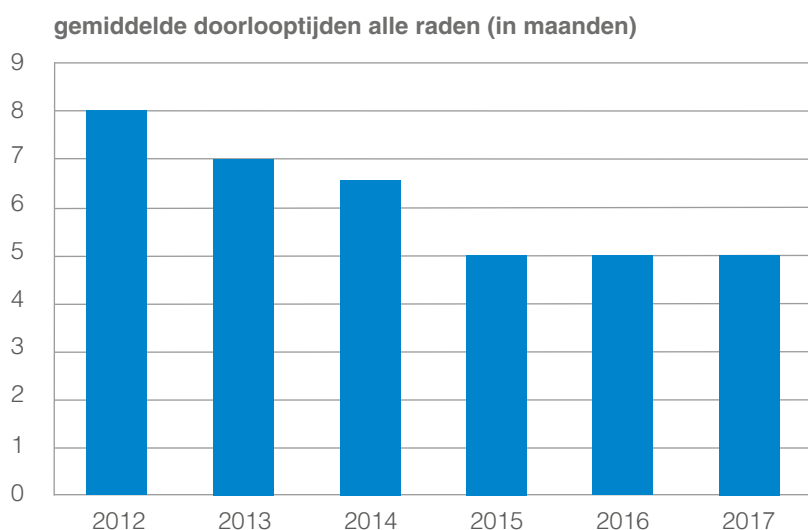
3.1.2 Aantal zaken

In 2017 zijn bij de raden van discipline 1020 nieuwe zaken binnengekomen; zie onderstaande tabel. In 2016 waren dat er 998 en in 2015 waren het er 1078. Al met al lijkt de instroom van klachten zich te stabiliseren.

Raden van discipline	Ingekomen	Afgedaan	In behandeling
	2017	2017	eind 2017
Totaal	1020	898	576

De raden hebben 898 zaken afgedaan in 2017. In werkelijkheid hebben de raden overigens aanmerkelijk meer beslissingen genomen. Tussenbeslissingen en voorzittersbeslissingen waartegen verzet is ingesteld (circa 200 beslissingen) vallen namelijk niet onder ‘afgedane zaken’.

De gemiddelde doorlooptijd was ook in 2017 vijf maanden. Het gaat hier om de tijd tussen binnenkomst van een reguliere klacht bij de raad en de beslissing. De gemiddelde doorlooptijd is sinds 2012 gedaald van acht naar de huidige vijf maanden; zie onderstaand diagram.

3.1.3 Inhoud beslissingen

Gewone en bijzondere beslissingen

De raden behandelen vooral tuchtklachten, ingediend door een klager of door de deken. In tabel 3.1.3.1 hieronder is vermeld hoe in het verslagjaar door de raden van discipline, dus in eerste aanleg, is geoordeeld over die reguliere tuchtklachten (artikel 48 Advocatenwet). Daarnaast werden kleinere aantallen bijzondere zaken behandeld, zoals verzoeken om spoedschorsing, wraking en herziening. De beslissingen in die bijzondere zaken staan verderop, in tabel 3.1.3.2.

Tabel 3.1.3.1 tuchtrechtelijke oordelen artikel 48 Advocatenwet

Oordeel artikel 48	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Totaal	% van totaal
ongegrond/niet ontvankelijk	142	162	125	117	546	65%
gegrond/geen maatregel	15	10	9	2	36	4%
gegrond/waarschuwing	28	29	28	37	122	15%
gegrond/berisping	13	14	15	20	62	8%
gegrond/voorwaardelijke geldboete	0	0	0	0	0	0%
gegrond/onvoorwaardelijke geldboete	0	0	0	0	0	0%
gegrond/voorwaardelijke schorsing	5	6	8	4	23	3%
gegrond/onvoorwaardelijke schorsing	11	4	7	7	29	3%
gegrond/schrapping (aantal besl)	7	6	5	0	18	2%
Totaal	221	231	197	187	836	100%
waarvan gegrond:	79	69	72	70	290	35%
aantal door raad van discipline geschrapte advocaten	7	2	5	0	14	
geldboete naast andere maatregel	3	1	1	1	6	

In de tabel worden onder 'ongegrond/niet-ontvankelijk' begrepen: zowel de voorzittersbeslissingen met het oordeel klacht kennelijk ongegrond en/of kennelijk niet-ontvankelijk waartegen geen verzet is ingesteld, als de raadsbeslissingen met het oordeel verzet ongegrond of niet-ontvankelijk of klacht niet-ontvankelijk en/of ongegrond. Onder 'gegrond' worden ook begrepen de beslissingen waarin een klacht deels gegrond en deels ongegrond wordt verklaard.

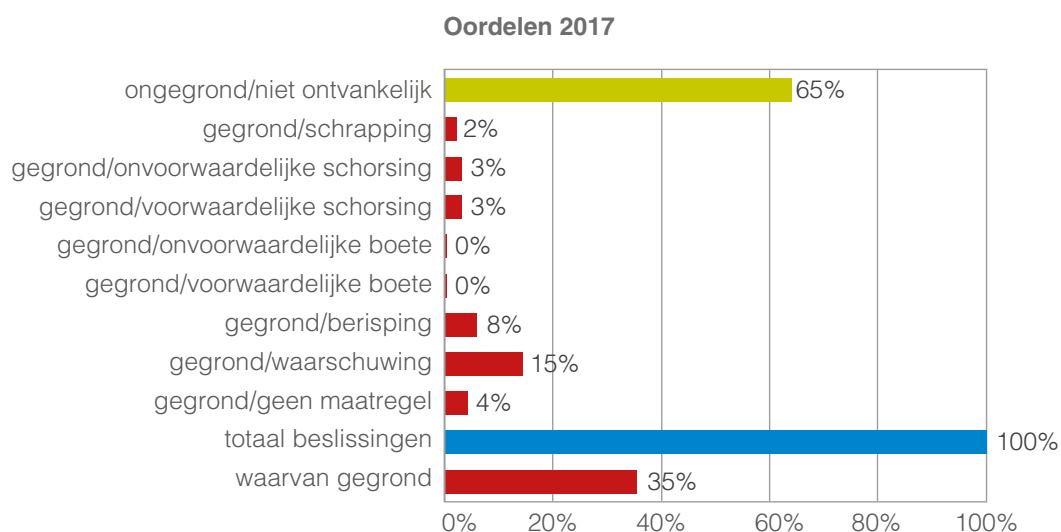
In het cijfer 'gegrond/voorwaardelijke schorsing' zitten alleen de geheel voorwaardelijke schorsingen. De onvoorwaardelijke schorsingen waarvan een deel voorwaardelijk is opgelegd vallen in de categorie 'gegrond/onvoorwaardelijke schorsing.' Iets vergelijkbaars geldt voor de categorieën 'gegrond/voorwaardelijke geldboete' en 'gegrond/onvoorwaardelijke geldboete.' Bij laatstgenoemde categorieën gaat het overigens alleen om boetes die als enige maatregel zijn opgelegd. Vaak wordt echter een geldboete samen met een andere maatregel opgelegd; in dat geval is de boetebeslissing vermeld in de onderste regel van de tabel: 'geldboete naast maatregel.'

Het cijfer 'aantal door raad van discipline geschrapte advocaten' geeft het aantal advocaten weer dat door een raad van discipline in 2017 van het tableau is geschrapt, niet het aantal beslissingen tot het opleggen van die maatregel. Het aantal geschrapte advocaten kan lager liggen dan het aantal schrappingsbeslissingen. Dat was ook het geval in 2017. Meerdere klachten en/of dekenbezwaren kunnen in een jaar leiden tot meerdere schrappingsbeslissingen ten aanzien van een advocaat. Bij de andere maatregelen is in de tabel uitsluitend het aantal beslissingen vermeld.

Bij deze tabel moet worden bedacht dat de meeste van de oordelen inmiddels onherroepelijk zijn; enkele zijn inmiddels in hoger beroep vernietigd (hetgeen soms leidt tot een lichtere of zwaardere maatregel) of zijn nog niet onherroepelijk omdat de hoger beroepsprocedure nog loopt. In ongeveer een kwart van de gevallen wordt hoger beroep ingesteld, waarna het Hof van Discipline de uitspraak van de raad in veel gevallen bekrachtigt en soms vernietigt. Met die kanttekeningen kan over de oordelen van de raden in onderstaande tabel het volgende worden opgemerkt.

gegrond/ongeground

Evenals in vorige jaren was rond eenderde van de klachten gegrond. Van de 836 tuchtrechtelijke oordelen die de raden van discipline in 2017 op grond van artikel 48 Advocatenwet gaven, luidden er 546 ongegrond of niet-ontvankelijk. De resterende 290 klachten waren (deels) gegrond.

Lichte/zware maatregelen

Uit tabel 3.1.3.1 en het staafdiagram blijkt verder het volgende. Het totale aantal van 836 (in 2016: 856) tuchtrechtelijke oordelen was naar inhoud als volgt verdeeld: 65% ongegrond of niet-ontvankelijk, 4% gegrond zonder maatregel, 15% waarschuwing, 8% berisping, 3% voorwaardelijke schorsing, 3% onvoorwaardelijke schorsing, 2% schrapping. De raden legden in 2017 zes geldboetes op, alle samen met een andere maatregel.

Deze percentages waren vorige jaren vergelijkbaar. Er werd in 2017 dus niet beduidend zwaarder of lichter gestraft.

Zolang er nog hoger beroep mogelijk of aanhangig is, gaan door een raad opgelegde maatregelen nog niet in. In hoofdstuk 4 staan schorsingen en schrappingen die in 2017 onherroepelijk zijn geworden.

Het aantal schrappingsbeslissingen is van veertien (betreffende twaalf advocaten) in 2016 naar achttien (betreffende veertien advocaten) in 2017 gegaan. Deze aantallen fluctueren nogal per jaar en het gaat om te kleine aantallen om er conclusies over trends aan te kunnen verbinden.

Niet alle zaken worden afgedaan met een tuchtrechtelijk oordeel. Sommige klachtzaken eindigen op andere wijze, zoals door intrekking van de klacht of verwijzing. Dit verklaart het verschil tussen het totaal aantal tuchtrechtelijke oordelen in tabel 3.1.3.1 en het totaal aantal afgedane zaken in tabel 3.1.2.

Bij uitzondering kan een afgedane zaak twee tuchtrechtelijke oordelen bevatten, namelijk als de geldboete samen met een andere maatregel wordt opgelegd.

Zie paragraaf 2.13 voor een nadere toelichting op de inhoud van de verschillende maatregelen die de tuchtrechter kan opleggen.

Let op: de tabellen in deze paragraaf bevatten de in 2017 door de raden gegeven beslissingen; sommige zijn nog niet definitief omdat er nog hoger beroep openstaat of loopt.

Naast de in tabel 3.1.3.1 vermelde oordelen over tuchtklachten hebben raden en voorzitters ook nog andere beslissingen genomen, bijvoorbeeld op verzoeken van de deken om een ordemaatregel wegens onbehoorlijke praktijkuitoefening (artikel 60b) of op wrakingsverzoeken. Van de bijzondere beslissingen zijn de aantallen vermeld in tabel 3.1.3.2.

Tabel 3.1.3.2 Bijzondere beslissingen

Bijzondere beslissingen 2017	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Totaal
tenuitvoerlegging voorwaardelijke schorsing	0	1	1	4	6
wrakingsverzoek ongegrond/ niet-ontvankelijk	4	6	4	2	16
wrakingsverzoek toegewezen	0	0	0	0	0
herzieningsverzoek afgewezen	0	0	0	0	0
herzieningsverzoek toegewezen	0	0	0	0	0
verzoek art. 60ab afgewezen	0	1	1	0	2
60ab toegewezen (schorsing en/of voorlopige voorziening)	2	0	2	1	5
verzoek art. 60b afgewezen	0	1	0	1	2
60b toegewezen (schorsing onbepaalde tijd en/of voorziening)	3	1	1	1	6
art. 60c toegewezen	0	0	0	0	0

Bezwaren en verzoeken ingediend door deken

De tuchtrechtelijke oordelen in tabel 3.1.3.1 zijn door de raden van discipline gegeven over òf een klacht van een belanghebbende òf een dekenbezwaar (zie ook par. 2.4). In 2017 beslisten de raden 69 keer op een dekenbezwaar. Dit is een toename ten opzichte van 2016. Twee dekenbezwaren werden ongegrond of niet-ontvankelijk verklaard, de overige 67 waren gegrond.

Verder dienden de dekens bij de raden nog bijzondere verzoeken in, bijvoorbeeld om spoedschorsing van een zieke of gedetineerde advocaat.

In tabel 3.1.3.2 is te zien dat de raden daarop als volgt beslisten:

- zeven beslissingen op grond van artikel 60ab ('tucht-kortgeding'): vijf toegewezen, twee afgewezen;
- acht op grond van artikel 60b (ordemaatregel): zes toegewezen, twee afgewezen;
- zes lasten tot tenuitvoerlegging van eerder voorwaardelijk opgelegde schorsingen.

Deze aantallen zijn wat toegenomen. In 2016 wezen de raden twee 60ab- en vijf 60b-verzoeken toe en gaven zij twee lasten tot tenuitvoerlegging.

Over de aard van de bijzondere procedures op grond van de artikelen 60ab en 60b Advocatenwet kunt u meer lezen in paragraaf 2.16.

Krap 2% advocaten op vingers getikt

Al met al werd er op 17.498 Nederlandse advocaten in 2017 zo'n (290+5+6+6=) 307 keer ingegrepen door de tuchtrechter. Rekening houdend met het feit dat in een jaar soms meer uitspraken op slechts één advocaat betrekking hebben, kreeg dus krap 2 % van de advocaten met een – lichtere of zwaardere – ongunstige beslissing te maken. Dat is evenveel als in voorgaande jaren. Om die cijfers in perspectief te plaatsen is het goed te bedenken dat advocaten doorgaans werken in een situatie waar slechts één partij kan winnen en de andere partij dus ontevreden is. Een advocaat behandelt gemiddeld zo'n honderd zaken per jaar.

3.1.4 Aard van de gegronde klachten

Waar gaan de gegronde klachten meestal over? Een aantal onderwerpen wordt afzonderlijk geregistreerd; die staan vermeld in onderstaande tabel 3.1.4.

Tabel 3.1.4 Aard van de gegronde klachten

Aard van de gegronde klacht	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Totaal
hfd. 6 VODA (derdengelden, contanten, etc.)	4	0	4	0	8
Gedragsregels 23-28 (declareren etc.)	8	16	0	6	30
Toevoegingsperikelen	1	1	1	3	6
Gedragsregel 7 (belangenconflict)	2	2	6	3	13
Opleidingspunten	0	1	2	3	6
Geheimhouding	1	3	4	4	12
Communicatie met de cliënt	12	21	8	18	59
Gedragsregel 37 (meewerken aan dekenonderzoek)	1	2	7	2	12
Beroepsaansprakelijkheidsverzekering	0	0	0	0	0
Prestatie onder de maat	9	31	25	27	92

Let op: het totaalcijfer is niet gelijk aan het totaal aantal gegronde verklaarde klachten; veel gegronde klachten vallen immers in geen van deze categorieën en anderzijds kan een klacht in meerdere categorieën vallen. In één beslissing van een raad van discipline wordt vaak op meer klachtonderdelen beslist.

Kunnen uit deze cijfers conclusies worden getrokken over de ontwikkeling van de kwaliteit van de advocatuur? Dat is lastig. Omdat de aantallen nogal fluctueren per jaar en omdat het statistisch gezien per categorie gaat om kleine aantallen, kunnen uit deze cijfers geen betrouwbare conclusies over trends worden getrokken.

Wel is duidelijk dat wederom de meeste gegronde klachten vielen in de categorie 'prestatie onder de maat', gevolgd door de klachten over communicatie met de eigen cliënt. Vergeleken daarbij werd over financiële en diverse andere onderwerpen (veel) minder geklaagd.

3.2 Hof van Discipline

3.2.1 Aantal zaken

2017 (2016)	Ingekomen	Afgedaan	In behandeling eind 2017 (2016)
Hof van Discipline	357 (337)	360 (393)	93 (96)

Het aantal afgedane zaken is gedaald in 2017, ondanks dat bij het hof in 2017 meer (5,9%) zaken zijn binnen gekomen dan in 2016. Het lijkt erop dat 2016 een uitschieter naar boven was wat betreft het aantal afgedane zaken. Dit kan verklaard worden door de sterke toename van het aantal zaken in 2015 (393, in vergelijking met 2014: 368) en de voorraad van zaken eind 2015 (158). Het hof heeft een aanzienlijk deel van deze voorraad in 2016 weggewerkt. De relatief hoge voorraad eind 2015 houdt verband met de hoge instroom van zaken dat jaar, de voorraad zaken eind 2014 (167) en de nieuwe opzet van de griffie van het hof (en de raden) op 1 juli 2015, waaronder de verplaatsing van de vestigingsplaats van Breda naar Den Haag.

In het jaarverslag over 2016 is stilgestaan bij de actievare rol van de tuchtrechter. De tuchtrechter onderzoekt en toetst de kwaliteit van de dienstverlening steeds indringender. Dat het hof dit is blijven doen in 2017 komt onder meer tot uitdrukking in de toename van het aantal tussenbeslissingen, waarna nader onderzoek volgde zoals verwijzing naar de deken en het gelasten van een deskundigenbericht (7). Deze tussenbeslissingen tellen niet mee in het aantal afgedane zaken in 2017.

De werkvoorraad is in 2017 niet toegenomen. De doorlooptijd van een procedure bij het hof is gemiddeld zes maanden. Bij de raden van discipline is dat gemiddeld vijf maanden. Zodoende kan een tuchtprocedure in twee instanties afgerond zijn in elf maanden. Het hof acht deze totale gemiddelde doorlooptijd van minder dan een jaar na indiening van de klacht bij de raden adequaat. Het hof kan de doorlooptijd ook niet verder verkorten. Partijen hebben immers 30 dagen de tijd voor het instellen van hoger beroep en 6 weken voor het indienen van een verweerschrift. Voorts is enige tijd nodig om in goed overleg met (de gemachtigden van) partijen tot een datumbepaling te komen waarop de zaak nodig kan worden behandeld.

3.2.2 Herkomst hoger beroepszaken per raad van discipline¹

Raad van Discipline	2017	(2016)
Amsterdam	62	(45)
Arnhem-Leeuwarden	51	(64)
Den Haag	43	(50)
's-Hertogenbosch	48	(46)
Totaal	204	(205)

Zoals vermeld in paragraaf 3.1 houdt het merendeel van het totaal aantal advocaten in Nederland per 1 januari 2017 (17.498) kantoor in het arrondissement Amsterdam (6184), gevolgd door Arnhem-Leeuwarden (4504), Den Haag (3907) en 's-Hertogenbosch (2903).

3.2.3 Inhoud beslissingen

Als hoger beroep wordt ingesteld tegen een tuchtrechtelijk oordeel van een raad van discipline (zie tabel 3.1.3.1 en diagram in par. 3.1.3) wordt de oorspronkelijke klacht of het dekenbezwaar uiteindelijk door het Hof van Discipline gegrond verklaard of niet. De uitkomsten in hoger beroep staan in onderstaande tabel.

¹ Het verschil tussen het totaal aantal van de raden van discipline afkomstige zaken en de bij het Hof van Discipline nieuw ingekomen zaken moet worden gezocht in de omstandigheid dat het Hof van Discipline in een aantal gevallen als eerste instantie kennis neemt van een dossier (te denken valt aan verwijzingen naar een andere raad van discipline of deken, beklagzaken op grond van art. 13 Advocatenwet, herzieningen en zaken op de voet van art. 5 en 9 Advocatenwet).

Zoals reeds opgemerkt in par. 3.1.3 worden niet alle zaken afgedaan met een oordeel van de tuchtrechter. Daarnaast geldt voor het Hof van Discipline hetgeen in de noot bij par. 3.2.2. is opgemerkt. Een en ander verklaart waarom het totaal aantal oordelen in onderstaande tabel lager ligt dan het totaal aantal afgedane zaken in tabel 3.2.1.

Tabel 3.2.3.1 Tuchtrectelijke oordelen

	2017	(2016)
ongegrond/niet ontvankelijk	114	(167)
gegrond/geen maatregel	6	(8)
gegrond/waarschuwing	31	(25)
gegrond/berisping	12	(20)
gegrond/voorwaardelijke boete	1	(0)
gegrond/onvoorwaardelijke boete	0	(0)
gegrond/voorwaardelijke schorsing	4	(7)
gegrond/onvoorwaardelijke schorsing	10	(14)
gegrond/schrapping	7	(7)
Totaal	185	(248)
<i>waarvan gegrond:</i>	71	(81)
<i>aantal geschrapte advocaten²</i>	7	(8)
<i>geldboete naast andere maatregel</i>	7	(0)

Het aantal ongegronde of niet-ontvankelijke zaken is flink gedaald in 2017. Dat dit aantal in 2016 hoger lag, kan verklaard worden door het relatief hoge aantal zaken dat in 2016 is afgedaan, zoals toegelicht in par. 3.2.1.

Naast deze reguliere beslissingen besliste het hof ook in 2017 op wrakingsverzoeken en verzoeken om spoedschorsing, etc. Deze bijzondere beslissingen zijn vermeld in de volgende tabel.

² Zie ook de toelichting bij tabel 3.1.3.1 op onder meer de categorie “aantal geschrapte advocaten”.

Tabel 3.2.3.2 Bijzondere beslissingen

	2017	(2016)
Wrakingsverzoek ongegrond/niet-ontvankelijk	11	(5)
Wrakingsverzoek gegrond	0	(0)
Herzieningsverzoeken ongegrond/niet-ontvankelijk	3	(3)
Herzieningsverzoeken gegrond	1	(0)
60ab bekrachtigd/hoger beroep niet-ontvankelijk	3	(0)
60ab vernietigd	0	(0)
60b bekrachtigd	1	(0)
60b vernietigd/andere voorziening	1	(0)
60c	0	(0)

3.2.4 Aard gegronde klachten

Waar gaan de klachten in hoger beroep meestal over? Een aantal bijzondere categorieën wordt afzonderlijk geregistreerd; die staan vermeld in onderstaande tabel. Let op: het totaalcijfer is niet gelijk aan het totaal aantal gegrond verklaarde klachten; veel gegronde klachten vallen immers in geen van deze categorieën en anderzijds kan een klacht in meerdere categorieën vallen. In één beslissing wordt vaak op meer klachtonderdelen beslist.

	2017
Hfd. 6 VODA (derdengelden, contanten, etc.)	6
Gedragsregels 23-28 (declareren etc.)	6
Toevoegingsperikelen	2
Gedragsregel 7 (belangenconflict)	3
Opleidingspunten	0
Geheimhouding	1
Communicatie met de cliënt	5
Gedragsregel 37 (meewerken aan dekenonderzoek)	5
Beroepsaansprakelijkheidsverzekering	1
Prestatie onder de maat	14

3.2.5 Bekrachtiging en vernietiging

Het Hof van Discipline wees 198 beslissingen in hoger beroep, ingesteld tegen een beslissing van een raad van discipline.³ Een beslissing kan (geheel of gedeeltelijk) worden bekrachtigd, (geheel of gedeeltelijk) vernietigd of het beroep kan niet-ontvankelijk worden verklaard. In het laatste geval kan het hof geen inhoudelijk oordeel vellen over de klacht. Als een klacht in hoger beroep wordt ingetrokken terwijl de raad de klacht gegrond had bevonden, beoordeelt het hof of de zaak verder moet worden behandeld in het algemeen belang. Als dat niet het geval is vernietigt het hof de beslissing van de raad en verstaat dat niet meer op de klacht behoeft te worden beslist.

	2017	(2016)
Bekrachtiging (en overwegend bekrachtiging)	115	(134)
Vernietiging (en overwegend vernietiging)	35	(76)
Niet-ontvankelijk	38	(29)
Klacht ingetrokken en hof verstaat dat niet meer behoeft te worden beslist	10	(4)
Totaal	198	(243)

Het hof heeft in 2017, net als in 2015 en 2016, meer beslissingen van de raad bekrachtigd dan vernietigd. Het aantal vernietigingen is in 2017 gedaald.

In 2017 is het aantal ingetrokken klachten toegenomen. In een aantal gevallen hebben partijen een schikking getroffen, nadat tijdens de mondelinge behandeling door de behandelend voorzitter van het hof de mogelijkheden daartoe zijn verkend.

Het hof heeft 20 beroepschriften ontvangen in 2017 in zaken waarin een dekenbezwaar is ingediend. Dat is een lichte toename ten opzichte van 2016 (18 beroepschriften, waarvan 1 is ingetrokken). Indien daarbij wordt betrokken dat, zoals toegelicht in tabel 3.2.3.2, door de dekens meer verzoeken als bedoeld in artikel 60ab en 60b zijn ingediend (althans een toename van het aantal beroepen op dergelijke verzoeken), kan de voorzichtige conclusie worden getrokken dat het toezicht van de dekens is verscherpt.

³ Buiten dit aantal vallen onder meer de beslissingen die zijn genomen in de beklagzaken, welk aantal in 2017 aanzienlijk is toegenomen (zie par. 3.2.8), wrakingen en herzieningen.

3.2.6 Dekenbezwaren

Van de hiervoor genoemde beslissingen in hoger beroep betroffen er 15 een dekenbezwaar. De uitkomsten van deze procedures waren als volgt.

	2017	(2016)
Bezwaar (geheel of gedeeltelijk) gegrond	15	(12)
Bezwaar ongegrond	0	(4)
Bezwaar ingetrokken en hof verstaat dat niet meer behoeft te worden beslist	0	(0)

3.2.7 Klachten tegen deken

In 2017 is bij het hof geen hoger beroep ingesteld tegen een beslissing van een raad van discipline op een klacht tegen een deken.⁴ Het hof heeft wel twee (in 2016 ingediende) hoger beroepen die betrekking hebben op een klacht tegen een deken beoordeeld en wel als volgt:

	2017	(2016)
Klacht gegrond	1	(0)
Klacht ongegrond	0	(3)
Klacht of hoger beroep niet-ontvankelijk	1	(1)

3.2.8 Beklagzaken

Naast hoger beroepsprocedures tegen beslissingen van raden op een klacht kunnen bij het hof andere procedures spelen. In artikel 5-procedures betreft het een beklag tegen de weigering van de raad van de plaatselijke orde van advocaten om een verzoek tot inschrijving als advocaat in behandeling te nemen. In artikel 9-procedures betreft het een beroep van een advocaat tegen de bijzondere schrapping door de raad van de plaatselijke orde van advocaten kort na beëdiging. In artikel 9j-procedures gaat het om een beroep van een advocaat tegen de weigering door de secretaris van de algemene raad van de Nederlandse Orde van Advocaten tot aantekening op het tableau (het advocatenregister) als advocaat bij de Hoge Raad. In artikel 13-procedures gaat het om een beklag van een cliënt tegen een afwijzende beslissing van de lokale deken om een advocaat aan te wijzen. Zie ook par. 2.16.

4 Er is in 2017 één beroepschrift ontvangen, maar dat is ingetrokken.

In deze procedures heeft het hof als volgt beslist.

	2017	(2016)
Art 5 gegrond	0	(0)
Art 5 ongegrond / niet-ontvankelijk	1	(0)
Art 9 gegrond	0	(0)
Art 9 ongegrond	1	(0)
Art 9j gegrond	0	(0)
Art 9j ongegrond	1	(0)
Art 13 gegrond	3	(1)
Art 13 ongegrond	37	(22)

Het aantal beklagzaken waarin het hof een beslissing heeft genomen, is in 2017 fors gestegen (van 23 beslissingen in 2016 naar 43 beslissingen in 2017).

Schorsingen en schrappingen

Ter verduidelijking van de door de tuchtrechter opgelegde zware maatregelen volgt hieronder een overzicht van de uitspraken van de raden (voor zover tegen die uitspraken geen hoger beroep is ingesteld) en het Hof van Discipline, waarin een schorsing of schrapping is opgelegd. Deze schorsingen en schrappingen zijn in 2017 onherroepelijk geworden. Wat de schorsingen betreft gaat het hier om (deels) onvoorwaardelijke schorsingen ex artikel 48 Advocatenwet van maximaal een jaar (zie par. 2.13). Geheel voorwaardelijke schorsingen ex artikel 48 Advocatenwet en bijzondere schorsingen ex artikel 60ab of 60b Advocatenwet (zie par. 2.16) zijn dus niet in hoofdstuk 4 opgenomen. Het betreft korte samenvattingen van de uitspraken. De volledige, geanonimiseerde, uitspraken vindt u op www.tuchtrecht.nl.

4.1 Onvoorwaardelijke schorsingen

Raad van Discipline 's Hertogenbosch, 23 januari 2017, 16-636/DB/OB, 16-888/DB/OB/d en 16-1051/DB/OB/d, ECLI:NL:TADRSHE:2017:14
Advocaat heeft zich teveel vereenzelvigd met zijn cliënten. De advocaat heeft onvoldoende professionele afstand tot zijn cliënten bewaard en niet alleen de belangen van de wederpartij onnodig en op ontoelaatbare wijze geschaad, maar ook het vertrouwen in de advocatuur in het algemeen. Klacht en

dekenbezwaar gegrond; schorsing voor de duur van twaalf weken, waarvan acht weken voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaar.

Raad van Discipline 's Hertogenbosch, 30 januari 2017, 16-635/DB/ZWB, ECLI:NL:TADRSHE:2017:18

Advocaat heeft de zaak van zijn cliënt gedurende vier jaar op zijn beloop gelaten, stelselmatig niet gereageerd op verzoeken van (de gemachtigde van) zijn cliënt om tot actie over te gaan en nagelaten hen naar behoren te informeren. Tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen. Daarnaast is ook sprake van eerdere tuchtrechtelijke maatregelen, waaronder een (gedeeltelijk voorwaardelijke) schorsing, voor vergelijkbaar tuchtrechtelijk verwijtbaar (nalatig) handelen. Klacht gegrond, schorsing 14 dagen.

Hof van Discipline, 06 februari 2017, 160195, ECLI:NL:TAHVD:2017: 21

De advocaat heeft in strijd met de uitdrukkelijke wens van zijn cliënt en zonder dat met hem te bespreken geen stukken overgelegd in de procedure bij het gerechtshof. Daarnaast is de advocaat zijn toezegging aan zijn cliënt om voor hem de ambtshalve herziening af te handelen, niet nagekomen. Het hof heeft de door de raad opgelegde maatregel verzwaaard tot een schorsing van twee maanden, waarvan één maand voorwaardelijk.

Raad van Discipline 's Hertogenbosch, 13 maart 2017, 16-1062/DB/ZWB, ECLI:NL:TADRSHE:2017:45

Artikel 48e Advocatenwet bevat een discretionaire bevoegdheid voor de raad van discipline. Gelet op de aard van de klachtwaardige gedraging waaraan de advocaat zich tijdens de in twee eerdere klachtzaken opgelegde proeftijd heeft schuldig gemaakt, beperkt de raad zich tot lastgeving van de tenuitvoerlegging (TUL) van de in een van beide klachtzaken opgelegde voorwaardelijk schorsing van twee weken. Dit laat onverlet dat de raad, indien mocht blijken dat de advocaat zich tijdens de proeftijd opnieuw aan een in artikel 46 Advocatenwet bedoelde gedraging schuldig maakt, alsnog last zal kunnen geven tot tenuitvoerlegging van de in de andere klachtzaak voorwaardelijk opgelegde schorsing voor de duur van twee maanden. TUL schorsing twee weken.

Hof van Discipline, 08 mei 2017, 160288, ECLI:NL:TAHVD:2017: 75

De advocaat heeft belangrijke documenten, waaronder een vaststellings-overeenkomst die een belangrijk bewijsstuk vormde, niet ter inzage gegeven aan de bestuursrechter zonder dat daarvoor een voldoende rechtvaardiging bestond. Door niet tijdig het griffierecht te betalen heeft de advocaat klager de mogelijkheid ontnomen om de documenten alsnog bij de hoogste bestuursrechter in het geding te brengen. Daarnaast heeft de advocaat verzuimd om belangrijke informatie, afspraken en zijn advies schriftelijk te bevestigen aan klager. Het hof heeft de door de raad opgelegde maatregel van een berisping verzwaaard tot een onvoorwaardelijke schorsing van één maand.

**Raad van Discipline Den Haag, 22 mei 2017, 17-091/DH/RO,
ECLI:NL:TADRSGR:2017:89**

De advocaat heeft klager in vijf zaken bijgestaan. Volgens klager was de bijstand in al deze zaken onder de maat; de advocaat was slecht bereikbaar, hield klager niet op de hoogte van de stand van zaken, kwam zijn afspraken jegens klager niet na, verscheen niet op zittingen en legde door klager verstrekte documenten niet aan de rechtbank over. De advocaat heeft de klacht niet weersproken. Hij heeft geen schriftelijk verweer gevoerd en is niet ter zitting verschenen. Omdat de klacht voldoende is onderbouwd door klager verklaart de raad de klacht gegrond. In de ernst van de verweten gedraging in samenhang met het tuchtrechtelijk verleden van de advocaat ziet de raad grond om een onvoorwaardelijke schorsing van twee maanden op te leggen.

**Raad van Discipline 's Hertogenbosch, 22 mei 2017, 17-163/DB/LI,
ECLI:NL:TADRSGR:2017:98**

Advocaat heeft geheimhoudingsplicht geschonden, de financiële voorwaarden voor haar dienstverlening niet naar behoren vastgelegd en ongeoorloofde druk uitgeoefend om betaling van een (betwiste) declaratie te verkrijgen. Klacht gegrond; onvoorwaardelijke schorsing 13 weken.

Hof van Discipline, 02 juni 2017, 160291, ECLI:NL:TAHVD:2017:88

De advocaat heeft onzorgvuldig gehandeld door uitsluitend af te gaan op informatie en stukken die hij bij aanvang van de zaak van de juridisch adviseur van klager had ontvangen en niet bij klager zelf na te gaan of hij beschikte over alle relevante stukken. De advocaat, die klager bijstond in een lopende zaak, heeft bovendien nagelaten klager in te lichten over de omstandigheid dat hij geschorst was. Daarnaast heeft de advocaat correspondentie met klager doorgezonden naar diens voormalig juridisch adviseur, terwijl hij wist dat zij niet meer 'on speaking terms' waren met elkaar. De advocaat kreeg hiervoor een schorsing van drie maanden, waarvan twee maanden voorwaardelijk.

**Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 12 juni 2017, 17-150,
ECLI:NL:TADRARL:2017:102**

De deken in Noord-Nederland heeft een dekenbezwaar ingediend tegen een advocaat-stagiaire/ondernemer. Onbetamelijke privé gedragingen van deze advocaat bij haar eigen 3 strafzaken, waaronder het rijden zonder rijbewijs, worden haar door de raad aangerekend en verweten. Volgens de raad heeft deze advocaat ook niet integer gehandeld door verschillende toevoegingen aan te vragen voor haar eigen strafzaken zonder dat duidelijk op het aanvraagformulier te vermelden. Daarnaast heeft zij zonder toestemming van de deken een geluidsopname gemaakt van een telefoongesprek met hem. De raad verwijt de advocaat voorts dat zij zich als strafadvocaat niet fatsoenlijk heeft gedragen tegenover een arrestantenverzorger. Ook neemt de

raad haar kwalijk dat zij aan een andere orde van advocaten dan waar zij onder viel welbewust onjuiste informatie heeft verstrekt over haar stageperiode die op dat moment niet was verlengd. De raad legt deze advocaat een schorsing van 16 weken op, waarvan er 8 voorwaardelijk zijn. Daarbij heeft de raad rekening gehouden met het feit dat de advocaat nog in opleiding was en geen eerdere tuchtrechtelijke veroordelingen op haar naam had staan.

Raad van Discipline 's Hertogenbosch, 12 juni 2017, 17-133/DB/ZWB, ECLI:NL:TADRSHE:2017:115

Advocaat heeft zich gedurende de bij beslissing van 11 juli 2016 door het Hof van Discipline bepaalde proeftijd opnieuw schuldig gemaakt aan tuchtrechtelijk verwijtbaar gedrag. Tenuitvoerlegging (TUL) van de bij beslissing van het Hof van Discipline van 11 juli 2016 voorwaardelijk aan verweerder opgelegde TUL schorsing 2 weken.

Raad van Discipline 's Hertogenbosch, 12 juni 2017, 17-272/DB/ZWB, ECLI:NL:TADRSHE:2017:119

Advocaat heeft zich gedurende de bij beslissing van 15 februari 2016 door de Raad van Discipline bepaalde proeftijd opnieuw schuldig gemaakt aan tuchtrechtelijk verwijtbaar gedrag. Tenuitvoerlegging (TUL) van de bij beslissing van de Raad van Discipline van 15 februari 2016 voorwaardelijk aan de advocaat opgelegde schorsing. TUL schorsing 2 maanden.

Hof van Discipline, 19 juni 2017, 170037, ECLI:NL:TAHVD:2017:100

Aan de advocaat die niet adequaat reageerde op verzoeken om informatie van klaagster, de pensioenzaak van klaagster niet heeft behandeld en een appeltermijn liet verstrijken, is een onvoorwaardelijke schorsing van vier maanden, waarvan twee maanden voorwaardelijk, opgelegd.

Hof van Discipline, 26 juni 2017, 170044, ECLI:NL:TAHVD:2017:131

De advocaat, die handelde in haar hoedanigheid van bestuurder van een stichting derdengelden, heeft de stichting opgeheven terwijl zij wist, althans behoorde te weten dat de stichting aanmerkelijke schulden had. De advocaat moet hebben geweten dat de civiele rechter al had geoordeeld dat haar voormalig kantoorgenoot, tevens voormalig echtgenoot, ten onrechte gelden had verrekend met aan klager toekomende gelden die op de derdenrekening waren bijgeschreven. Het is niet aannemelijk dat klager met verrekening instemde. De advocaat moet hebben geweten dat de stichting zowel een vordering op haar voormalig kantoorgenoot had als een schuld aan klager. De advocaat kreeg hiervoor een schorsing van vier weken, waarvan twee weken voorwaardelijk.

Hof van Discipline, 10 juli 2017, 170039, ECLI:NL:TAHVD:2017:152

De advocaat die optrad in de familiezaak van zijn levenspartner tegen haar ex-echtgenoot, handelde ernstig tuchtrechtelijk verwijtbaar. Zijn optreden werd gekenmerkt door een volstrekt gebrek aan distantie en professionaliteit, hetgeen zich heeft geuit in een serie gegronde klachten van de ex-echtgenoot tegen de advocaat. De advocaat kreeg hiervoor een schorsing van vier maanden opgelegd.

Hof van Discipline, 10 juli 2017, 170088, ECLI:NL:TAHVD:2017:151

De advocaat heeft bij de behandeling van de letselschadezaak van klager aanspraak gemaakt op een resultaatgerichte beloning maar aan vrijwel geen enkele daaraan in de Verordening op de advocatuur gestelde voorwaarde voldaan. De advocaat heeft ten onrechte een bedrag van € 12.500 ingehouden op de slotuitkering voor klager nu niet is komen vast te staan dat klager hiermee heeft ingestemd. De advocaat heeft excessief gedeclareerd. Hij kreeg hiervoor een schorsing van vier maanden, waarvan drie maanden voorwaardelijk onder de bijzondere voorwaarde dat de advocaat aan klager een bedrag van € 12.500 zou betalen.

Raad van Discipline Amsterdam, 4 september 2017, 17-442NH, ECLI:NL:TADRAMS:2017:193

Dekenbezwaar. De advocaat heeft zich in de behandeling van de klachtzaak beroepen op een brief, die hij nooit op die datum aan zijn cliënt heeft verzonden, maar pas heeft opgemaakt ten tijde van de behandeling van de klachtzaak van die cliënt. Ook is hij onvoldoende zorgvuldig geweest in zijn correspondentie met de deken. De advocaat heeft in strijd gehandeld met de kernwaarden vertrouwen en integriteit. Gelet op de ernst van het tuchtrechtelijke verwijt kreeg de advocaat een schorsing van 26 weken, waarvan 24 voorwaardelijk, opgelegd.

Raad van Discipline 's Hertogenbosch, 4 september 2017, 17-336/DB/ZWB, ECLI:NL:TADRSHE:2017:161

Aan advocaat zijn op 17 oktober 2016 een tweetal voorwaardelijke schorsingen opgelegd voor de duur van ieder twee weken. Bij beslissing d.d. 4 september 2017 zijn een tegen die advocaat ingediende klacht en dekenbezwaar gegrond bevonden en zijn aan de advocaat een voorwaardelijke en een onvoorwaardelijke schorsing voor de duur van ieder vier weken opgelegd. Aangezien de gedragingen waarop de beslissingen van 4 september 2017 betrekking hebben, plaatsvonden binnen de proeftijd van de beslissingen van 17 oktober 2016, wijst de raad de vordering van de deken tot tenuitvoerlegging (TUL) toe. TUL schorsing 2x twee weken.

Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 9 oktober 2017, 17-029, ECLI:NL:TADRARL:2017:163

De raad oordeelt het dekenbezwaar tegen de - inmiddels op eigen initiatief uitgeschreven - advocaat op 7 klachtonderdelen gegrond en legt, gelet op de ernst van de schendingen, als maatregel een schorsing van 52 weken op, waarvan 26 weken voorwaardelijk zijn. Deze advocaat heeft volgens de raad met zijn handelen herhaaldelijk het aanzien van de advocatuur geschaad door in strijd te handelen met de kernwaarden integriteit en vertrouwen ex artikel 10a in de Advocatenwet en door overtreding van een verordening en van diverse gedragsregels. Deze advocaat heeft zijn cliënte niet meteen laten weten dat er een bedrag van € 77.000,- was ontvangen, maar heeft dat pas weken later gedaan en toen ook nog onjuist voorgelicht over het moment dat hij die gelden had ontvangen. De advocaat heeft een deel van het bedrag eerst zelf gebruikt voor betaling van een kantoorschuld. Dat hij zijn kantoor-medewerkers heeft bedreigd om dit tuchtrechtelijk verwijtbare handelen niet naar buiten te brengen, kan de raad niet vaststellen. Wel is de raad gebleken dat deze advocaat structureel bedragen van zijn derdenrekening van kantoor heeft overgemaakt zonder de voorgeschreven medewerking van een tweede bestuurder, dat hij in zeker 12 gevallen zonder toestemming van de cliënten declaraties heeft verrekend met door hem ontvangen derdengelden en via zijn derdenrekening betaling van derden liet lopen.

Hof van Discipline, 30 oktober 2017, 170200, ECLI:NL:TAHVD:2017:197

De advocaat bewaarde dossiers in een door hem verhuurde woning in een voor de bewoners van dat pand en hun bezoekers toegankelijke ruimte in openstaande althans niet met sleutels afgesloten kasten. De dossiers waren voor een ieder die de betreffende ruimte binnen trad zichtbaar en voor kennisneming van de inhoud direct voorhanden. De advocaat heeft aldus zijn geheimhoudingsplicht geschonden. Tuchtrechtelijk verleden. De raad van discipline heeft het dekenbezwaar (deels) gegrond verklaard. Schorsing 13 weken; termijn ex art 8a, lid 3, verkort tot 2 jr. De advocaat heeft hoger beroep ingesteld maar dat later weer ingetrokken. Het hof heeft vervolgens de ingangsdatum van de schorsing bepaald.

Hof van Discipline, 30 oktober 2017, 170201, ECLI:NL:TAHVD:2017:198

Kwaliteit van de dienstverlening door de advocaat (opstellen processtukken) niet zoals van een redelijk handelend advocaat verwacht mocht worden. Daarnaast cliënt gedurende een lange periode niet of nauwelijks op de hoogte gehouden van de voortgang van de procedure, noch gereageerd op redelijke verzoeken van de cliënt om informatie waardoor de cliënt zich genoodzaakt zag zich rechtstreeks tot het gerechtshof te wenden. Geen afschrift toegezonden van definitief processtuk waardoor cliënt niet wist of en welke processtuk bij het gerechtshof was ingediend. Advocaat heeft ondanks herhaald verzoek van

het gerechtshof het procesdossier in eerste aanleg niet ingediend. Enkel door de welwillende houding van het gerechtshof is een niet-ontvankelijkheid van het appel voorkomen. Tuchtrechtelijk verleden.

De raad van discipline verklaarde de klacht (deels) gegrond. Schorsing 26 weken waarvan 13 voorwaardelijk, proeftijd 2 jaar; termijn ex art 8a, lid 3, verkort tot 2 jaar. De advocaat heeft hoger beroep ingesteld maar dat later weer ingetrokken. Het hof heeft de ingangsdatum van de schorsing bepaald.

Hof van Discipline, 30 oktober 2017, 170202, ECLI:NL:TAHVD:2017:199

De advocaat heeft een gedetineerde zonder toestemming van diens advocaat twee maal bezocht in de gevangenis. Bij de bepaling van de zwaarte van de maatregel is rekening gehouden met het tuchtrechtelijk verleden. De raad van discipline heeft de klacht gegrond verklaard. Schorsing 4 weken waarvan 2 voorwaardelijk, proeftijd 2 jaar, termijn ex art 8a, lid 3, verkort tot 2 jaar. De advocaat heeft hoger beroep ingesteld maar dat later weer ingetrokken. Het hof heeft de ingangsdatum van de schorsing bepaald.

Hof van Discipline, 27 november 2017, 170177, ECLI:NL:TAHVD:2017:228

Dekenbezwaar. De advocaat komt zijn betalingsverplichtingen aan de Nederlandse Orde van Advocaten en lokale orde stelselmatig te laat na, hij heeft het tuchtrechtelijk onderzoek naar een tegen hem ingediende klacht vertraagd, hij heeft niet gereageerd op verzoeken tot overdracht van een dossier en hij heeft de rekeningen van zijn coach meer dan een jaar onbetaald gelaten. Aan de advocaat is een schorsing van twee maanden opgelegd.

Hof van Discipline, 6 december 2017, 170180, ECLI:NL:TAHVD:2017:224

Dekenbezwaar. De advocaat voert structureel op onjuiste wijze praktijk ten aanzien van (inzicht geven in) declaratie beleid en schriftelijke vastlegging van (financiële) afspraken. Aan de advocaat wordt een schorsing van vier maanden opgelegd en daarnaast vanwege (onder meer) excessief declareren een voorwaardelijke geldboete van € 10.000 onder de bijzondere voorwaarde dat de advocaat € 5.000 aan de cliënt betaalt.

Hof van Discipline, 8 december 2017, 170174, ECLI:NL:TAHVD:2017:242

De advocaat heeft het aanhoudingsverzoek aan de rechtbank niet gelijktijdig aan de advocaat van klagster gezonden. De raad heeft deze klacht gegrond verklaard. Daarnaast heeft het hof in hoger beroep ook gegrond verklaard het verwijt aan de advocaat dat hij bewust onjuiste informatie in het faillissementsrekest zou hebben gebruikt. Indien hij nader onderzoek had gedaan, had hij kunnen weten dat geen sprake was van een schuld die klagster niet had voldaan. Het hof heeft de aan de advocaat opgelegde maatregel verzwaaard tot een onvoorwaardelijke schorsing van twee weken.

4.2 Schrapingen

De volgende vijf beslissingen van 6 januari 2017 betreffen één advocaat.

Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 6 januari 2017, 16-484, ECLI:NL:TADRARL:2017:45

Dekenbezwaar. De advocaat heeft erkend dat hij niet terstond aan de deken, in het kader van diens onderzoek, de gevraagde informatie aan hem heeft verstrekt. De raad is gebleken dat de advocaat stelselmatig niet aan dergelijke verzoeken van de deken voldoet. Daardoor wordt de deken belemmerd in zijn toezichthoudende taak. De raad oordeelt dat het dekenbezwaar gegrond is en legt in verband met de samenhang met andere ernstige klachten tegen deze advocaat, de maatregel van schrapping op.

Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 6 januari 2017, 16-417, ECLI:NL:TADRARL:2017:44

Dekenbezwaar. De advocaat heeft niet binnen een redelijke termijn na het beëindigen van zijn werkzaamheden voor de cliënt, een einddeclaratie gestuurd. Hij heeft daar meer dan twee jaar mee gewacht en dan nog pas na inschakeling van de deken. Verder heeft hij excessief gedeclareerd. Bezwaar gegrond. De raad legt, in verband met de samenhang met andere ernstige klachten, de maatregel van schrapping op. Daarnaast verklaring onzorgvuldige rechtshulpverlening (art. 48 lid 10 Advocatenwet).

Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 6 januari 2017, 16-367 en 16-368, ECLI:NL:TADRARL:2017:40

De raad beoordeelt gelijktijdig een klacht van een cliënte en een dekenbezwaar tegen de advocaat. Naar het oordeel van de raad heeft de advocaat ondanks herhaalde verzoeken van zijn cliënte nagelaten om een echtscheidingsprocedure namens haar aanhangig te maken bij de rechtbank. In strijd met de waarheid heeft de advocaat bovendien aan zijn cliënte meegedeeld dat hij dat wel had gedaan. Daarmee is de advocaat op ernstige wijze tekortgeschoten in de dienstverlening jegens zijn cliënte. Met de deken is de raad van oordeel dat de advocaat daardoor het vertrouwen in de advocatuur heeft geschaad (gedragsregel 1). In verband met de samenhang met twee andere zaken tegen deze advocaat legt de raad in deze beide zaken een maatregel van schrapping op. Daarnaast beveelt de raad de tenuitvoerlegging van een eerder opgelegde voorwaardelijke schorsing, zodat de advocaat voor zes weken zal worden geschorst.

Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 6 januari 2017, 16-261, ECLI:NL:TADRARL:2017:30

In deze zaak heeft de advocaat een termijn om nadere gronden aan te voeren bij de rechtbank in een procedure van de cliënt ongebruikt laten verlopen. De advocaat heeft weliswaar uitstel van die termijn gevraagd, waarop door de rechtbank niet tijdig is gereageerd, maar dat is volgens de raad geen rechtvaardiging voor het niet tijdig aanvoeren van de nadere gronden. Juist een advocaat moet termijn bewaken. De klacht is dan ook gegrond. De raad legt deze advocaat, in verband met de samenhang met andere ernstige klachten tegen hem, de maatregel van schrapping op.

Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 6 januari 2017, 16-262, ECLI:NL:TADRARL:2017:31

De advocaat heeft in vier jaar bijna niets gedaan voor zijn cliënt in een geschil met diens ex-werkgever over de vergoeding van kosten van rechtsbijstand. De advocaat heeft slechts een paar algemene brieven aan de ex-werkgever gestuurd en daarin betaling verzocht. Toen duidelijk werd dat er niet betaald zou worden, heeft de advocaat verder niets gedaan. De raad oordeelt de klacht gegrond en legt aan verweerder, gelet op de samenhang met andere ernstige klachten tegen hem, de maatregel van schrapping op.

Hof van Discipline, 06 maart 2017, 160280, ECLI:NL:TAHVD:2017:36

Dekenbezwaar. De advocaat heeft in een drietal klachtzaken stelsmatig niet gereageerd op verzoeken van de deken, niet tijdig een conclusie van antwoord ingediend en tegen de deken en de raad gelogen over de beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Schrapping.

Hof van Discipline, 21 april 2017, 160162, ECLI:NL:TAHVD:2017:70

Dekenbezwaar. De advocaat heeft zich stelselmatig onttrokken aan het toezicht van de deken, terwijl de vele tegen hem bij de deken ingediende klachten zeer ernstig zijn. De advocaat is al vele malen door de tuchtrechter veroordeeld, veelal voor vergelijkbaar tuchtrechtelijk verwijtbaar gedrag. Schrapping.

Hof van Discipline, 08 mei 2017, 170008, ECLI:NL:TAHVD:2017:81

De advocaat heeft bij aanvaarding van de opdracht zich niet vergewist van de identiteit van klagster als cliënte. Vervolgens heeft hij in geen enkel stadium van zijn bijstand aan klagster persoonlijk met haar overleg gevoerd over haar bijzondere positie in het geschil, waar zij immers een handtekening had gezet onder een in het Nederlands gestelde akte, waarschijnlijk zonder besef van de inhoud daarvan en de mogelijke consequenties en dat de advocaat blijkbaar in het geheel geen oog heeft gehad voor de allerm minst denkbeeldige mogelijkheid dat klagster een wezenlijk tegengesteld belang zou kunnen

hebben met de vaste cliënt van advocaat, op wiens instigatie klaagster de overeenkomst had mede-ondertekend. Daarnaast heeft hij het voor klaagster ongunstige vonnis niet met haar besproken, heeft hij geen overleg gevoed met klaagster over haar bijzonder positie en heeft hij haar niet persoonlijk geadviseerd over de kans om in hoger beroep een beter resultaat te bereiken. Schrapting.

Hof van Discipline, 08 mei 2017, 160244, ECLI:NL:TAHVD:2017:76

Dekenbezwaar. Uit de onderzoeken van de deken is gebleken dat de advocaat in belangrijke mate en ernstig verwijtbaar niet voldeed aan de Verordening op de advocatuur, met name op het punt van de organisatie van kantoor en de dienstverlening aan de cliënt. In de door de deken onderzochte dossiers van de advocaat bevinden zich geen behoorlijke opdrachtbevestigingen en juridische analyses. De praktijk van de advocaat vertoonde al gedurende zeer lange tijd ernstige gebreken, waarin de advocaat ondanks diverse waarschuwingen van de deken geen althans onvoldoende wijziging heeft gebracht. Schrapting.

Raad van Discipline Amsterdam, 26 juni 2017, 17-255/A/NH/D, ECLI:NL:TADRAMS:2017:149

Dekenbezwaar. Een 60b geschorste advocaat is ook tijdens zijn schorsing op geen enkele manier bereikbaar. Zijn telefoonnummers zijn buiten gebruik en uit navraag bij de gemeente is de deken gebleken dat verweerder is vertrokken met bestemming onbekend. De deken heeft voorts onbetwist gesteld dat verweerder tot op heden geen aangiftes heeft gedaan met betrekking tot de CCV, de entreetoets niet heeft gedaan, de hoofdelijke omslag 2016 niet heeft voldaan en zeer waarschijnlijk geen beroepsaansprakelijkheidsverzekering heeft. Het bezwaar is in zoverre dan ook gegrond. Daar komt nog bij dat de deken een brief heeft overgelegd uit naam van verweerder en op briefpapier van een advocatenkantoor met de achternaam van verweerder, waarin een advies aan een cliënt wordt gegeven. Het heeft er dan ook alle schijn van dat verweerder zich ondanks de hem opgelegde schorsing als advocaat heeft gepresenteerd en in die hoedanigheid een cliënt heeft geadviseerd. Gezien de aard en ernst van het gegrond bevonden bezwaar is het naar het oordeel van de raad niet verantwoord dat verweerder nog langer als advocaat staat ingeschreven. Schrapting.

Hof van Discipline, 26 juni 2017, 170063, ECLI:NL:TAHVD:2017:104

Dekenbezwaar. Uit de feiten moet volgens het hof worden geconcludeerd dat van een integere praktijkvoering geen sprake is en dat in de hardnekkigheid waarmee deze manier van werken wordt gehandhaafd door de advocaat geen aanknopingspunten te vinden zijn waaruit een verbetering voor de toekomst kan worden afgeleid. Een behoorlijke kantoororganisatie

ontbreekt, van een behoorlijke wijze van omgaan met cliënten is geen sprake, opdrachtbevestigingen zijn niet dan wel onvoldoende aangetroffen en de door de advocaat gemaakte provisieafspraken waren in strijd met de regelgeving. De dienstverlening die de advocaat in de desbetreffende klachtzaken stelt te hebben verricht voldoet niet aan de in redelijkheid te stellen eisen. De advocaat heeft het vertrouwen in de advocatuur zo ernstig geschaad dat geen andere maatregel rest dan de maatregel van schrapping.

Raad van Discipline Den Haag, 28 augustus 2017, 17-369/DH/RO, ECLI:NL:TADRSGR:2017:191

Dekenbezwaar. De advocaat heeft niet voldaan aan diverse financiële verplichtingen jegens de NOVA. Bezwaar gegrond. Gelet op het tuchtrechtelijk verleden - verweerder heeft eerder vergelijkbare fouten gemaakt - volgt schrapping.

Hof van Discipline, 09 oktober 2017, 160102, ECLI:NL:TAHVD:2017:183

Dekenbezwaar. De advocaat heeft het onderzoek dat de deken wilde instellen naar mogelijke belediging van leden van het gerechtshof door de advocaat gefrustreerd door te weigeren om stukken daarover naar de deken te sturen. De advocaat heeft zich onnodig grievend uitgelaten over de deken en leden van de rechterlijke macht. Eerder voor vergelijkbare vergrijpen tuchtrechtelijk veroordeeld. Geen gedragsverandering te verwachten. Verweerder heeft zich buiten de orde gesteld en is als advocaat niet langer handhaafbaar. Net als de raad acht het hof een schrapping van het tableau de enig passende maatregel..

Hof van Discipline, 15 december 2017, 170155, ECLI:NL:TAHVD:2017:263

Dekenbezwaar. De advocaat oefent zonder stageverklaring haar praktijk uit. Dat enkele feit is nog geen reden voor de door de deken verzochte sanctie van schrapping, nu nog niet onherroepelijk is beslist door de bestuursrechter over de beslissing van de Algemene Raad, waarbij het beroep tegen de weigering van de Raad van de Orde om een stageverklaring af te geven ongegrond is verklaard. Het hof overweegt op basis van de feiten dat de advocaat geen of weinig inzicht heeft in haar gebrekkige functioneren en niet vatbaar is voor verbetering. De vrees is gerechtvaardigd dat bij verdere praktijkuitoefening door de advocaat de door artikel 46 Advocatenwet beschermde belangen ernstig zullen worden geschaad. Schrapping.

Raad van Discipline Amsterdam

(arrondissementen Amsterdam en Noord-Holland)

Naam

mr. drs. A.P. Schoonbrood-Wessels
mr. drs. J. Blokland
mr. Q.R.M. Falger
mr. D.H. Steenmetser-Bakker
mr. D.L.J.M. de Waal

Funcctie

Voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter

mr. E.C. Gelok
mr. A.S. Kamphuis
mr. N.M.N. Klazinga
mr. P. van Lingen
mr. R. Lonterman
mr. E.M.J. Nieuwenhuizen
mr. C.C. Oberman
mr. H.B. de Regt
mr. B.J. Sol
mr. S. Wieberdink
mr. C. Wiggers
mr. S. van Andel
mr. A. de Groot
mr. G. Kaaij
mr. H.C.M.J. Karskens
mr. J.M. van de Laar
mr. M. Middeldorp
mr. L.H. Rammeloo
mr. B. Roodveldt
mr. E. van Rijckevorsel-Teeuwen
mr. M.W. Schüller
mr. K. Straathof
mr. M. Ynzonides

Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat

mr. S. van Excel
mr. P.J. Verdam
mr. J.H. Bennaars
mr. N. Damen
mr. C.C. Horrevorts
mr. A. Lof
mr. M.A.H. Verburgh

Griffier
Plv griffier
zittingsgriffier
zittingsgriffier
zittingsgriffier
zittingsgriffier
zittingsgriffier

Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden

(arrondissementen Gelderland, Overijssel, Midden-Nederland,
Noord-Nederland)

Naam

mr. M.F.J.N. van Osch
mr. A.R. Creutzberg
mr. A.H.M. Dölle
mr. F.P. Dresselhuys-Doeleman
mr. drs. M.J. Grapperhaus
mr. K.H.A. Heenk
mr. R.A. Steenbergen
mr. J.R. Veerman
mr. A.E. Zweers

Functie

Voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter

mr. E. van Asselt-Pronk
mr. J.H. Brouwer
mr. P.J.F.M. de Kerf
mr. W.H. Kesler
mr. H.Q.N. Renon
mr. H.J.P. Robers
mr. M.J.J.M. van Roosmalen
mr. G.J. van der Veer
mr. K.J. Verrips
mr. E.J. Verster
mr. P.H.F. Yspeert
mr. G.R.M. van den Assum
mr. A.D.G. Bakker
mr. E. Bige
mr. A.T. Bolt
mr. F.L.M. Broeders
mr. G.W. Brouwer
mr. R.J.A. Dil
mr. H. Dulack
mr. G. Ham
mr. J.A. Holsbrink
mr. M.I. van Kalmthout
mr. F. Klemann
mr. G.E.J. Kornet
mr. A.H. Lanting
mr. K.F. Leenhouts
mr. R.P.F. van der Mark

Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat

mr. C.W.J. Okkerse
mr. M.A. Pasma
mr. N.H.M. Poort
mr. L.A.M.J. Pütz
mr. H.H. Tan
mr. B.E.J.M. Tomlow
mr. M.W. Veldhuijsen
mr. P.P. Verdoorn
mr. A.H. van der Wal
mr. A.M.T. Weersink
mr. P.S. van Zandbergen
mr. A.S.M. Zweerman-Oude Breuil

Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat

mr. M.M. Goldhoorn
mr. L.M. Roorda
mr. J.M.G. Kuin-van den Akker
mr. D.C. van der Kwaak-Wamelink
mr. A.M. van Rossum

Griffier
Plv. griffier
Zittingsgriffier
Zittingsgriffier
Zittingsgriffier

Raad van Discipline Den Haag

(arrondissementen Den Haag, Rotterdam)

Naam

mr. M.F. Baaij
mr. C.H. van Breevoort-de Bruin
mr. M.P.J.G. Göbbels
mr. G.A.F.M. Wouters

mr. P.O.M. van Boven-de Groot

mr. J.G. Colombijn-Broersma

mr. L.P.M. Eenens

mr. R. de Haan

mr. T. Hordijk

mr. M.F. Laning

mr. H.E. Meerman

mr. A.J.N. van Stigt

mr. M. Aukema

mr. M.G. van den Boogerd

mr. P.S. Kamminga

mr. J.A. van Keulen

mr. J.H.M. Nijhuis

mr. P.J.E.M. Nuiten

mr. A.B. van Rijn

mr. P.C.M. van Schijndel

mr. C.A. de Weerd

mr. P. Rijpstra

mr. M. de Klerk

mr. R. Oranje-Jorna

mr. A. Tijs

mr. N.M. van Trijp

mr. M.M.C. van der Sanden

Functie

Voorzitter

Plv. voorzitter

Plv. voorzitter

Plv. voorzitter

Lid-advocaat

Lid-advocaat

Lid-advocaat

Lid-advocaat

Lid-advocaat

Lid-advocaat

Lid-advocaat

Lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Plv. lid-advocaat

Griffier

Plv. griffier

Zittingsgriffier

Raad van discipline 's-Hertogenbosch

(arrondissementen Oost-Brabant, Limburg, Zeeland-West-Brabant)

Naam

mr. W.E.A. Gimbrère-Straetmans
mr. G.J.E. Poerink
mr. A.G.M. Zander
mr. P.H. Brandts
mr. M.M.T. Coenegracht
mr. M.E. Bartels
mr. M.T. van Vliet
mr. J.D. Streefkerk

Funcie

Voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter
Plv. voorzitter

mr. J.J.M. Goumans
mr. A.L.W.G. Houtakkers
mr. L.W.M. Caudri
mr. W.H.N.C. van Beek
mr. R. v.d. Dungen
mr. S.A.R. Lely
mr. J.D.E. van den Heuvel
mr. J.F.E. Kikken
mr. L.R.G.M. Spronken
mr. P.J.W.M. Theunissen
mr. H.C.M. Schaeken
mr. N.M. Lindhout-Schot
mr. A. Groenewoud
mr. L.J.G. de Haas
mr. J.C. van den Dries
mr. U.T. Hoekstra
mr. J.B. de Meester
mr. A.J.F. van Dok

Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat
Plv. lid-advocaat

mr. I.J.M. Huysmans-van Opstal
mr. Th.H.G. van de Langenberg
mr. C.M. van den Reek

Griffier
Plv. griffier
Zittingsgriffier

De (plaatsvervangend)voorzitters, leden en griffiers van een raad van discipline zijn plaatsvervangers bij de andere raden van discipline.

Links en informatie

Jaarverslag 2017 > Links

59

www.hofvandiscipline.nl
www.raadvandiscipline.nl

Uitspraken: www.tuchtrecht.nl

Persvoorlichting:

Mr. M.A.H. Verburgh,
m.verburgh@tuchtcollegesadvocatuur.nl; telefoon 088 -2053725

Colofon

Eindredactie:

Mr. W.E.A. Gimbrère-Straetmans, voorzitter Raad van Discipline
's-Hertogenbosch

Mr. A.M. Cornelisse-van den Berk, manager SOTA

Mr. M.A.H. Verburgh, stafjurist

Met dank aan:

De griffiers en griffiemedewerkers van de tuchtcolleges

Vormgeving:

Opmeer papier pixels projecten, Den Haag

